Ազգ
Azg
armenian daily
5 ՄԱՐՏ 1999 ՈՒՐԲԱԹ # 39 (1784)

«Բաքուն չի հետաքրքրում Ռուսաստանի կարծիքը ՆԱՏՕ-ի հետ համագործակցելու վերաբերյալ»

ԲԱՔՈՒ, 4 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. «Ադրբեջանական դասակի ժամանակցությունը ՆԱՏՕ-ի խաղաղարարական գործողություններին համապատասխանում է ադրբեջանա-թուրքական համագործակցության ոգուն եւ նպաստում Ադրբեջանի համագործակցության ամրապնդմանը ՆԱՏՕ-ի հետ «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» ծրագրի շրջանակում», «Ազերթաջ»-ի հարցազրույցի ընթացքում հայտարարել է արտաքին քաղաքական հարցերի գծով Ադրբեջանի նախագահական Վաֆա Գուլուզադեն: Նա Ադրբեջանի այդ որոշումը չի կապել հայ-ռուսական ռազմական համագործակցության ընդլայնման հետ: Ըստ նրա, Ադրբեջանին «բացարձակապես չի հետաքրքրում ՌԴ կարծիքը ՆԱՏՕ-ի հետ ինքնիշխան հանրապետության համագործակցության վերաբերյալ, եւ նման համագործակցությունը նոր թափ կստանա»: Գուլուզադեն չի բացառել, որ հետագայում Ադրբեջանը ավելի ակտիվորեն կմասնակցի ՆԱՏՕ-ի խաղաղարարական գործողություններին:

Տես նաեւ ♦ էջ 8

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Սեփականաշնորհման վերստուգումը սահմանափակվեց Արմենտելով

Ռոբերտ Քոչարյանն առայժմ հաշտարար է

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Հաշվի առնելով Ազգային ժողովում ծավալված քննարկումների հասարակական լուրջ հնչեղությունը Արմենտել ՓԲԸ հիմնադրման եւ գործունեության, ինչպես նաեւ նրա մասնավորեցման օրինականության վերաբերյալ՝ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը մարտի 3-ին հրամանագիր է ստորագրել ստեղծելով ժամանակավոր հանձնաժողով, որի քննության առարկան Արմենտել ձեռնարկությունն է եւ նրա գործունեության ու ստեղծման համապատասխանությունը հայաստանյան օրենսդրությանը: Նախագահի հրամանագիրը լուսաբանող մամլո հաղորդագրության մեջ ընդգծված է նախագահի նպատակը. «Օրենսդիր եւ գործադիր մարմինների համատեղ ջանքերով ընթացք տալ նշված խնդրով քաղաքական ուժերի նախաձեռնություններին»: Հրամանագիրը սահմանում է այս՝ հանձնաժողովի գործունեության կարգը եւ լիազորությունները, աշխատանքները կղեկավարի ՀՀ նախագահի վերահսկողության ծառայության ղեկավար, ԱԺ պատգամավոր Դավիթ Վարդանյանը, որն իր երկակի կարգավիճակով եւ օրենսդիր, եւ մասամբ գործադիր, մեկտեղում է իշխանության երկու թեւերը՝ օրենսդիր եւ գործադիր մարմինների համատեղ ուժերով լուծում տալու հասարակական ցավագին հնչեղություն ունեցող խնդրին: Բացի այդ՝ Դավիթ Վարդանյանն արմատական ընդդիմադիր ուղղվածություն ունեցող ԱԺՄ կուսակցության վարչության անդամն է եւ առաջատար գործիչ:

Տես ♦ էջ 3

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Վարդան Օսկանյանը կայցելի Կիպրոս

Նիկոսիայից Cyprus Weekly շաբաթաթերթի խմբագիր եւ մեր հատուկ թղթակից Ջորջ Տեր-Բարթողը տեղեկացնում է, որ կիրակի օրը, մարտի 7-ին, կսկսվի ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի պաշտոնական այցը Կիպրոս: Եռօրյա այցի օրակարգը խիտ է եւ ծանրաբեռն: Պրն Օսկանյանը հանդիպումներ կունենա Կիպրոսի Հանրապետության նախագահ Գլաֆկոս Քլերիդեսի, Ներկայացուցիչների տան (խորհրդարան) նախագահ Նիկոս Անաստասիադեսի, Cyprus Development Bank-ի գլխավոր տնօրենի, Կիպրոսի առեւտրի պալատի ղեկավարության, Նիկոսիայի քաղաքապետ Լելլոս Դեմետրիադեսի, Կիպրոսի հոգեւոր առաջնորդ Խրիզոստոմոս արքեպիսկոպոսի, ինչպես նաեւ իր պաշտոնակից արտգործնախարար Իոաննիս Քասուլիդեսի հետ: Նախատեսվում են նաեւ ՀՀ արտգործնախարարի այցելությունները հանգուցյալ Մակարիոս արքեպիսկոպոսի շիրիմին, Նիկոսիայի «Կանաչ գիծ» եւ այլ վայրեր: Պրն Օսկանյանը հանդիպումներ կունենա նաեւ տեղի հայ համայնքի հետ՝ Մելգոնյան կրթական հաստատության դահլիճում, կայցելի Նարեկ ազգային վարժարան, հայոց առաջնորդարան:

Ադրբեջանի ազատած երկու հայ պատանդները ռազմագերիներ չեն

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. 1999 թ. փետրվարին Ադրբեջանի կողմից Հայաստանին վերադարձված երկու հայ պատանդները ռազմագերիներ չեն. շուրջ 60-ամյա Գագիկ Գյումուշյանը հոգեկան հիվանդ է, իսկ երկրորդը Թուրքիայում առեւանգված եւ Ադրբեջան վերավաճառված 50-ն անց քիզնեսմեն է: Այս մասին հայտնեց Ընդդեմ իրավական քռնության (Պատանդների պաշտպանության) հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Լարիսա Ալավերդյանը:

Տիկին Ալավերդյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ Ադրբեջանի կողմից մոտ ժամանակներս փոխանցվելիք երկու պատանդներից մեկը՝ անհայտ պարագաներում առեւանգված 25-ամյա Իշխան Մովսիսյանը հաստատապես ռազմագերի չէ, իսկ Բաբկեն Սահակյանն ընդհանրապես Հիմնադրամի ցուցակներում չկա. հավանաբար, նա նույնպես առեւանգվել է անհայտ պարագաներում:

Լարիսա Ալավերդյանը հայտնեց, որ եւս երեք անձինք են պահվում Ադրբեջանի Գոբուստան հատուկ ճամբարում՝ Ռուբեն Սաքոյանը՝ 1998 թ. ապրիլից, Էդգար Գրիգորյանը՝ 1997 թ. դեկտեմբերից եւ երեք երեխաների հայր Դավիթ Նազարյանը՝ 5 տարուց ի վեր: Ադրբեջանական կողմը պահանջում է վերջինին փոխանակել մահապատժի դատապարտված մի դիվերսանտի հետ: Ըստ տիկին Ալավերդյանի, այսպիսով, Ադրբեջանը հաստատում է, որ Նազարյանը պահվում է որպես պատանդ, ինչը Ժնեւյան կոնվենցիաների խախտում է:

Պատանդների պաշտպանության հիմնադրամը պահանջում է գերության մեջ գտնվող հայորդիներին վերադարձնել առանց նախապայմանների եւ այս հարցում հայցում է ԿԽՄԿ-ի, Հայաստանի եւ Ղարաբաղի համապատասխան պետական մարմինների օգնությունը:

Մեջիկ Ջոնսոնը կգա՞ Երեւան

Թուրքական «Սաբահ» թերթն իր չորեքշաբթի օրվա համարում տեղեկացնում է, որ բասկետբոլի ամերիկյան նշանավոր աստղ Մեջիկ Ջոնսոնը Վաշինգտոնում Հայաստանի դեսպանություն է դիմել վիզա ստանալու համար: Հայտնի է, որ աշխարհահռչակ բասկետբոլիստը ՁԻԱՀ-ի (սպիդ) վիրուսակիր է եւ, հավանաբար, ցանկություն ունի փորձել հայկական «Արմենիկումը» կյանքի փրկության համար:

Ավելացնենք, որ երեկ նույն նպատակով Ռուսաստանից Երեւան ժամանեց 20-ամյա Նիկոլայ Կոլեսնիկովը (նկարում), որը ՁԻԱՀ-ով վարակվել է բանակում ծառայության ժամանակ, վիրահատության ընթացքում արյան ներարկումից:

Պոլսոյ պատրիարքը՝ Նյու Յորքում

Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթը տեղեկացնում է, որ փետրվարի 22-ին ոչ պաշտօնական այցով Նյու Յորք է մեկնել Պոլսոյ պատրիարք Մեսրոպ արք. Մութաֆյանը, ընկերակցությամբ Շահան արք. Սվաճյանի: Պատրիարքի բացակայության ընթացքում նրան փոխարինում է կրոնական ժողովի ատենապետ Արամ վրդ. Աթեշյանը: Երկու կրոնավորների այցելության նպատակն է, ըստ թերթի տեղեկատվության, արագ ապաքինում մաղթել Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա.-ին, որը դարմանումի շրջան է անցկացնում ԱՄՆ-ում:

Մարտի 8-ի կարգավիճակն առայժմ անփոփոխ է

«Ազգի» փետրվարի 26-ի համարում տեղեկացրել էինք, որ կառավարության նիստը հավանություն է տվել ՀՀ պաշտոնական տոնացույցում ապրիլի 7-ը մարտի 8-ով փոխարինելու մասին օրենքի նախագծին, որի ընդունվելու դեպքում ապրիլի 7-ի փոխարեն ոչ աշխատանքային էր հռչակվելու մարտի 8-ը: Մարտի 8-ին հաշված օրեր են մնացել, սակայն օրենքի նախագիծը Ազգային ժողովը դեռ չի քննարկվել: Ազգային ժողովը «դատարկ բաներով» զբաղվելու ժամանակ չունի. այդ օրենքի քննարկման ընթացքում հռետորական հարցադրումներով, նախընտրական-ժողովրդահաճո հայտարարություններով փայլելու տեղիք հազիվ թե լիներ, այնպես որ այս տարի էլ մարտի 8-ը կնշվի ոչ պաշտոնական տոնացույցով, «աշխատանքային» պայմաններում: (Թերեւս, «Հանրապետության» եւ «Հայրենիքի» ակցիոնքային նույնիսկ ԱԺ պատգամավորների համար անհասանելի բարձունքները հաղթահարած ազգային ժողովականներն այս դեպքում էլ, ըստ ամենայնի, ՀՀ իշխանությունների հրամարականը պահանջելու ուղիներ կգտնեին):

Մնում է հուսալ, որ նախագծի քննարկումը չի հարմարեցվի մարտի 8-ից ապրիլի 7 ժամանակահատվածին, կանանց կանգնեցնելով մարտի 8-ը չվերադարձած ապրիլի 7-ը «կորցնելու» փաստի առաջ, քանզի այդ դեպքում նրանք կզրկվեին մի ամբողջ օր ոչ թե աշխատանքային, այլ տնային հոգսերով զբաղվելու հաճելի բեռից…

Լ. Դ.

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ

Կառավարությունը կոնյակագործներից ետ է վերցնում արտոնագրերը

Առաջարկությամբ «Պեռնո Ռիկարի»

«Մարտի 1-ին կառավարության կողմից գյուղնախարարության արտոնագրման վարչության աշխատակիցները շատ ակտիվ ներկայացել են կոնյակ արտադրող 5 ձեռնարկություններ եւ նրանց հայտնել, որ կառավարության կողմից կոնյակ արտադրելու արտոնագրերը անկախ ժամկետից 2005-2007 թթ. չեղյալ են հայտարարվում», ասաց պատգամավոր Վահագն Խաչատրյանը մանրամասնելով, թե այլեւս բացի «Պեռնո Ռիկարից» Հայաստանում ոչ մի կոնյակագործ չի արտոնվելու արտադրել կոնյակ «Արարատ» ապրանքանշանով եւ Մեծ ու Փոքր Մասիս, խաղողի ողկույզներ պատկերանշանով: Նա առայժմ հրաժարվեց հրապարակել այդ 5 ընկերությունների անունները, հայտնելով միայն, որ այդ ընկերությունների որոշ մասը համատեղ ձեռնարկություններ են հայ արտասահմանյան ներդնողների սեփականություն, իսկ որոշ մասում սեփականատեր են նաեւ ԱԺ պատգամավորներ: Կարելի է ենթադրել, որ այս ձեռնարկությունների թվում են հայ կիպրոսյան ընկերությունը՝ գինի, կոնյակ արտադրող, Երեւանի գինու գործարանը, Արտաշատի, Արարատի գինու գործարանները: Վահագն Խաչատրյանը նշեց, որ այդ ձեռնարկությունները լուրջ ներդրումներ են կատարել Հայաստանում կոնյակագործությունը զարգացնելու եւ խաղողի արտադրությունը խթանելու ուղղությամբ: Այսպես, հայ կիպրոսյան ընկերությունը գրեթե 14 տոննա խաղող է մթերել, մնացյալ գործարանները եւս 6-7 տոննա խաղող են գնել գյուղացիական տնտեսություններից, իսկ ընկերություններից մեկը 6 մլն դոլարի ներդրում է կատարել, ինչը համարժեք է «Պեռնո Ռիկարի» ներդրումներին: Վահագն Խաչատրյանը համոզված է, որ անգամ մի քաղաքային պայմանագրերով Հայաստանում իրենց գործունեությունը ծավալած այս կոնյակարտադրողների շահերը հայաստանյան կառավարությունն անարդարացիորեն ոտնահարում է եւ արհեստական պայմաններ ստեղծում «Պեռնո Ռիկարի» համար ըստ ամենայնի, այս կերպ ակնկալելով 99 թ. հունիսին «Պեռնո Ռիկարի» կողմից Երեւանի կոնյակի գործարանի գնման 28 մլն դոլարի հետաձգված վճարումը:

«Անհասկանալի է միայն «երկրապահի» դիրքորոշումը, ինչո՞ւ նրանք չպաշտպանեցին նաեւ կոնյակի գործարանի սեփականաշնորհման գործարքն ուսումնասիրող ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողովի ստեղծման նախաձեռնությունը», եզրափակեց Վահագն Խաչատրյանը:

Լ. Դ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

«Թույլ չտանք, որ «Հայաստան» հիմնադրամը դառնա առեւտրային եւ հովանավորչական շահերի զոհ»

Կոչ է անում, պարզաբանում եւ զգուշացնում Րաֆֆի Հովհաննիսյանը

Երկու օր առաջ մարտի 3-ին լրացավ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի 7 տարին: Այս կառույցն ի սկզբանե ստեղծվել էր համայն հայության ուժերը միավորելու եւ անկախ Հայաստանին սատար կանգնելու նպատակով, սակայն, դժբախտաբար, այն եւս, անցած տարիների ընթացքում զերծ չմնաց քաղաքական շահարկումներից, եւ բոլոր ջանքերը, դարձնելու քաղաքականությունից վեր կանգնած, միմիայն ազգային գաղափարների վրա հիմնված կառույց, կարծես թե ի չիք դարձան: Նշենք, որ հայտնի իշխանափոխության արդյունքում ՀՀ առաջին ԱԳՆ նախարար Րաֆֆի Հովհաննիսյանին հիմնադրամի գործադիր վարչության տնօրեն նշանակելու փաստը հույսեր ներշնչեց թե Հայաստանի եւ թե սփյուռքի հասարակական շրջանակներում: Սակայն հինգ ամիս անց նորընծա տնօրենը հրաժարական տվեց, ինչը եւ դարձավ պատճառ տարբեր կարծիքների ու մեկնաբանությունների, որոնց կիզակետում Ր. Հովհաննիսյանի անձը հայտնվեց: Սակայն, ըստ էության, խնդիրը ոչ այնքան անձի, որքան հիմնադրամի գործունեության սկզբունքների ու մոտեցումների շուրջ տարբերությունների մեջ էր: Մշուշը ցրվեց նաեւ Ր. Հովհաննիսյանի հայտնի հայտարարությունից հետո:

«Ազգին» տված հարցազրույցում այն հարցին, թե իսկապե՞ս հիմնադրամը քաղաքականացված կառույց էր եւ, ժամանակի հեռվից ինչպե՞ս կարելի է գնահատել իր անսպասելի հրաժարականը, Ր. Հովհաննիսյանը պատասխանեց. «Անշուշտ, որոշ քաղաքականացվածության հանգամանք կար: Նախկին գործադիր տնօրենը՝ տկն Պետրոսյանը, փաստորեն, իր հրաժարականով միս ու արյուն տվեց կասկածողների այն տեսակետին, որ հիմնադրամն իսկապես քաղաքականացված, իշխանահաճո կազմակերպություն էր: Հենց այդ քաղաքականացվածությունն էլ բացասաբար ազդեց հիմնադրամի նկատմամբ մեր ժողովրդի ընկալման վրա թե Հայաստանում, թե Արցախում եւ թե Սփյուռքում»: Եվ հետեւաբար «Աշխատանք էր պետք, ազնիվ, մաքուր եւ հաշվետու աշխատանք»:

Ամենեւին չնսեմացնելով այն հսկայածավալ աշխատանքը, որ կատարել է հիմնադրամը անցած յոթ տարիներին, նախկին տնօրենը, սակայն, խոստովանեց, որ հինգ ամիսների «աշխատանքային մարաթոնի ընթացքում» ինքը հայտնաբերել է «բացթողումների շարք», որոնցից ամենամեծը հիմնադրամի նվիրատուներին անցյալում ըստ արժանվույնս չգնահատելն է եղել: Մինչդեռ, ըստ պրն Հովհաննիսյանի, կարեւոր էր, որ համազգային կապիտալով սնվող համահայկական հիմնադրամի համար կատարյալ հոգացություն, գուրգուրանք լիներ, որովհետեւ առանց այդ գուրգուրանքի, թափանցիկության ու ժողովրդի առաջ հաշվետվության չենք կարող երբեւէ խոսել արդյունավետ, հույս ներշնչող կազմակերպության մասին: Այդ առումով, թերեւս ամենադժվարը դժգոհ մնացած նվիրատուներին համոզելն էր ու ապացուցելը, որ հիմնադրամը վստահելի կառույց է, որտեղ նրանք շարունակեին կատարելագործել կառույցը եւ ոչ թե նեղանալով թողնել իրենց ծրագրերը:

Ր. Հովհաննիսյանի խոստովանությամբ, չնայած «Հայաստան» հիմնադրամում կային եւ կան լավ մասնագետներ, առողջ կորիզ, այնուամենայնիվ կար եւ կա նաեւ մի փոքրամասնական խումբ, որը, դժբախտաբար, առաջնորդվում է ոչ թե պետական կամ համազգային շահով, այլ «գավառական միջավայրում չափանիշ դարձած անձնական հարստացման, պետական համազգային միջոցները անձի գրպանին ծառայեցնելու եւ համահայկականը այդ ձեւով նվաստացնելու շահով»: «Դժբախտաբար այս կատեգորիայի մարդիկ, որոնք նաեւ երեւի տարիներ են փնտրում ավելի բարձր մակարդակներում, ամենաաշխույժն են, ակտիվը, երբ հերթը հասնում է այս կամ այն հասցեին անհիմն, ստահոդ եւ իսկապես ցավալի մեղադրանքներին», ասաց Ր. Հովհաննիսյանը:

«Մենք թույլ չենք կարող տալ, որ հիմնադրամը աշխատեր որպես առեւտրային ինչ-որ կառույց: Իսկապես համահայկական կառույց պիտի դառնար: ՀՀ նախագահն ինքը ավելի մանրամասն պիտի հետաքրքրվի, ավելի հետախուզական հայացքով եւ իր մասնակցությամբ, լայնախոհությամբ ու ուղեցույցով կարողանա այնպես անել, որ հիմնադրամը համակարգային փոփոխության ենթարկվի: Չպետք է թույլ տալ, որ հիմնադրամը զոհը դառնա մանր հովանավորչական շահերի: Սա ա՛մենամեծ կորուստը կլինի մեր ժողովրդի համար», եզրափակեց Ր. Հովհաննիսյանը:

Գ. ՄԱՒՐՈՅԱՆ

Հ. Գ. Րաֆֆի Հովհաննիսյանի հետ ամբողջական հարցազրույցը՝ առաջիկա օրերին:

ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ

Մարտի 15-ից Հայաստանը կարող է զրկվել միջազգային համակարգչային կապից

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանը կանգնած է միջազգային համակարգչային կապից զրկվելու իրական վտանգի առաջ: Արմենտել ընկերությունը պահանջել է Հայաստանում էլեկտրոնային փոստի եւ Ինտերնետի ծառայություն հիմնական մատակարարողին՝ «Արմինկո» ընկերությանը, մինչեւ մարտի 15-ը ազատել Արմենտելին պատկանող շենքում վարձակալվող նրա տարածքը: Հիշյալ տարածքում տեղադրված են «Արմինկոյի» միջազգային կապի ողջ սարքավորումը:

Ինչպես հայտնեց «Արմինկոյի» գործադիր տնօրեն Անդրանիկ Ալեքսանյանը, Արմենտելին պատկանող տարածքում տեղադրված սարքերը այլ շենք տեղափոխելու եւ վերամիացումներ կատարելու համար անհրաժեշտ է մոտ 6 ամիս: Սակայն Արմենտելի գործադիր տնօրեն Նազարեթ Ոսկերիչյանը հրաժարվել է ընձեռել նման հնարավորություն, նույնիսկ այն բանից հետո, երբ միջնորդել է փոստի եւ հեռահաղորդակցության նախարար Արշակ Վարդանյանը:

Արդյունքում Հայաստանը կարող է զրկվել համակարգչային կապից եւ մեկուսացվել արտաքին աշխարհից անորոշ ժամանակով: Ըստ պրն Ալեքսանյանի, դրանով իսկ համակարգչային կապից կզրկվեն «Արմինկոյի» բոլոր սպառողները, ներառյալ բոլոր տեսակի պետական հիմնարկները եւ նույնիսկ ինքը՝ Արմենտելը, որը նույնպես հանդիսանում է «Արմինկոյի» բաժանորդ: Սակայն ծանր հետեւանքների շարքը սրանով էլ չի ավարտվում: Եթե Հայաստանին տրամադրված համակարգչային կոդը՝ այսպես կոչված «am դոմենը», յոթ օրից ավել պարապ մնա, ապա ավտոմատ կերպով կվերացվի, եւ նրա վերականգնումը մեծ ջանքեր եւ միջոցներ կպահանջի:

Անդրանիկ Ալեքսանյանը կարծիք հայտնեց, որ Արմենտելի այս նախաձեռնությունը նպատակ է հետապնդում շուկայից դուրս մղել «Արմինկոյին», որը սպասարկում է Հայաստանի էլեկտրոնային փոստի եւ Ինտերնետի սպառողների 90 տոկոսին: Նա իր կարծիքը հիմնավորեց հետեւյալ փաստարկներով:

Առաջին. հիշյալ որոշումը կայացվել է, երբ «Արմինկոն» բազմիցս խնդրել է Արմենտելին տրամադրել արագագործ (256 կբիտ/վրկ) թվային արբանյակային կապուղի: Արմենտելը, որպես կապուղիների տրամադրման մոնոպոլիստ, պարտավոր էր այդ անել, սակայն չի արել, նույնիսկ նախարարության միջամտությունից հետո:

Երկրորդ. «Արմինկոյի» զբաղեցրած տարածքը կազմում է հիշյալ շենքի մեկ հարկի մի փոքր մասը, իսկ այդ հարկի մեծ մասը դատարկ է եւ չի օգտագործվում Արմենտելի կողմից:

Պրն Ալեքսանյանը հույս հայտնեց, որ մինչեւ մարտի 15-ը մնացած ժամանակամիջոցում կհաջողվի շահագրգիռ կողմերին համաձայնության հասնել եւ գտնել ելքեր հետագա համագործակցության համար: Հակառակ դեպքում Հայաստանին կհասցվի իսկայական վնաս, նրա միջազգային հեղինակությունը մեծապես կտուժի:

«Մեզ անհանգստացնում է 88-ի գնահատականը»

«Հանրապետություն» խմբակցության անդամ Վ. Խաչատրյանի մեկնակետը

Վարկերի օգտագործման նպատակայնությունն ուսումնասիրող ԱԺ հանձնաժողովի հաշվետվությունը շուրջ մեղադրանքներ է պարունակում եւ անցյալ, եւ ներկա կառավարության որոշ գործիչների դեմ: «Ազգն» արդեն ներկայացրել է այդ մեղադրանք-փաստարկները, ինչպես նաեւ նախկին էներգետիկայի նախարար, այսօր արտադրական ենթակառուցվածքները համակարգող նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանի պատասխան-ելույթը կառավարության անունից, որտեղ Գագիկ Մարտիրոսյանն խստիվ հերքում էր իրեն ուղղված բոլոր մեղադրանքները՝ փոխարենն առաջադրելով քաղաքական գնահատականներ «Ղարաբաղ» կոմիտեի, ինչպես նաեւ ՀՀՇ-ի քաղաքական ուղեգծի վերաբերյալ: Գագիկ Մարտիրոսյանը պնդեց, որ 88-ին սկսված Շարժումն ընկավ քաղաքական ծայրահեղությունների մեջ, որոնց համար ավելի ուշ պետությունը ստիպված էր հատուցել տնտեսական ծանր կորուստներով:

«Հանրապետություն» խմբակցության անունից Վահագն Խաչատրյանը երեկ ԱԺ-ում հրապարակեց իրենց անհանգստությունը. «Մենք արձանագրում ենք, որ փորձում են մեղավորներ գտնել ՀՀՇ-ում», Վահագն Խաչատրյանը դիմադարձ առաջարկ կատարեց՝ փորձել մեղավորներին գտնել կառավարության կազմում: Նա նշեց, որ ատոմակայանի փակումն օբյեկտիվ գործընթաց էր, որն արդյունք էր ԽՍՀՄ փլուզման եւ հարեւան հանրապետություններում ստեղծվող նոր տնտեսաքաղաքական իրավիճակի: Նույն հիմնավորմամբ նա հերքեց «Նաիրիտի» եւ արդյունաբերական մյուս ձեռնարկությունները ծախողելու Գագիկ Մարտիրոսյանի մեղադրանքը: Աղետի գոտում ռուս, ուկրաինացի, համամիութենական այլ հանրապետություններից եկած շինարարներին այն ժամանակ Հայաստանի իշխանությունը չէր վտարել, այդ հանրապետություններն այլեւս ի վիճակի չէին վճարել աղետի գոտում կատարվող շինարարական աշխատանքների համար: «Նույնիսկ եթե նախընտրական շրջան է, չփորձենք սեւացնել եղածը», ի մի բերեց Վահագն Խաչատրյանը՝ կատարելով հետաքրքիր մի դիտարկում՝ նախընտրական քարոզարշավը սկսել է կառավարությունը, եւ հատկապես նրա որոշ անդամներ՝ փորձելով արդարացնել այսօրվա սոցիալ-տնտեսական ճգնաժամային իրավիճակը, սեւացնում են անցյալը: Գագիկ Մարտիրոսյանի վերաբերյալ Վահագն Խաչատրյանը միանշանակ էր՝ 88 թ.-ից առ այսօր նա իշխանության համակարգում գտնվող եզակի պաշտոնյաներից է: Ըստ որոշ լուրերի, Գագիկ Մարտիրոսյանը պատրաստվում է նաեւ պատգամավոր առաջադրվել: Ըստ ամենայնի՝ համամասնական ցուցակներով:

Ն. Ա.

Սադոյանը նախադեպ է ստեղծում

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱԺ «ԱԺՄ» խմբակցության անդամ Արշակ Սադոյանը հաստատակամ է իր մտադրության մեջ՝ քաղհայցով դիմել դատարան: Այս մասին նա հայտնեց մարտի 4-ի ճեպազրույցում:

Քաղհայցով Արշակ Սադոյանը ՀՀ նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանից, նախկին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանից, ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանից եւ վարչապետ Արմեն Դարբինյանից պահանջելու է «փոխհատուցել անցած խավարի եւ ցրտի տարիներին իր կրած վնասը»:

Կարեւորը, ըստ Արշակ Սադոյանի, ոչ այնքան փոխհատուցման գումարն է, որքան Հայաստանի քաղաքացիների մեջ ղեկավար անձանց դեմ քաղհայցով դատարան դիմելու նախադեպ ստեղծելը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh համակարգչային շարվածք «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱՍՈՒԼԻՍ

Կարգի բերել կոյուղին, քշել առնետներին, այսինքն՝ ոտքի կանգնեցնել թատրոնը

Խոսքի ազատությունն այսօր շատերը հասկանում են այնպես, որ, ասենք, աշխատանքից ազատվելու դեպքում կարող են հրավիրել ասուլիս եւ հայհոյախառն ազատ հուզմունքով իրենց դժգոհությունն արտահայտել կատարվածի վերաբերյալ:

Երեւանի երիտասարդական («Փոսի») թատրոնի տնօրեն եւ գեղարվեստական ղեկավար Սամսոն Ստեփանյանը 98 թ. նոյեմբերին ազատվել էր տնօրենի պարտականություններից: 99 թ. փետրվարի 26-ին ՀՀ մշակույթի նախարարության կոլեգիայի որոշմամբ ազատվել է նաեւ գեղարվեստական ղեկավարի պաշտոնից, ինչպես մշակույթի նախարարության լրատվական ծառայության հաղորդագրության մեջ է ասվում, նոր նշանակված տնօրենին (Գ. Սեդրակյանին) կնիքն ու փաստաթղթերը հանձնելու մասին նախարարի հրամանը չկատարելու պատճառով:

Երեկ Ս. Ստեփանյանը լրագրողներ էր հրավիրել հայտարարելու ոչ միայն իրենց, այլեւ բոլոր թատրոնների նկատմամբ մշակույթի նախարարության կողմից ներկայումս վարվող «ոչ օրինական եւ տհաճ քաղաքականության» մասին: Մասնավորապես այն մասին, որ «Ռ. Շառոյան երեւույթն» իր համար զավեշտ է, բեմարվեստի վարչության պետ Հարությունյանը «բոռ», Գ. Սեդրակյանը տնօրեն լինելու համար համապատասխան կրթություն չունի, իսկ վերընտրված գեղարվեստական ղեկավար Հր. Ղազարյանը դեռ իրենից առաջ «թատրոնը վերածել էր գինետան»:

Ասուլիսից առաջ հայտարարվեց, որ պրն Ստեփանյանը պատրաստ է լրագրողներին տրամադրել 2 ժամ: Բայց պրն Ստեփանյանին 1 ժամը լիուլի բավարարեց մի քանի անգամ երկար-բարակ նկարագրելու, թե ինչպես է ինքը թատրոնի կոյուղին 5 ամսում կարգի բերել, քշել առնետներին, փակել թատրոնում գործող խանութն ու ճանաչում բերել թատրոնին:

«Հիմա թատրոնն ունի մեծ ճանաչում: Բացի այդ, թատրոնում կա մի այնպիսի ստեղծագործական կազմ, որը չի լինի 2-3 ամիս հետո, նման ղեկավար ունենալու դեպքում», գուժեց նա: Ապա իր ասածների ճշմարտացիությունը հաստատելու համար վկայաբերեց Գ. Սեդրակյանի տնօրեն լինելու վերաբերյալ անհամաձայնություն արտահայտող թատրոնի 29 անդամների ստորագրությամբ բաց նամակ:

ՀՀ մշակույթի նախարարության ազգային ծրագիր ունենալու-չունենալուն, ինչպես նաեւ Ռ. Շառոյանի ու Գ. Սեդրակյանի գործունեությանն անդրադառնալու առիթ գուցե դեռ կունենանք:

Բայց կուզեինք հուսալ, որ այլեւս առիթ չենք ունենա նման պարզունակ «ասուլիսներում» ժամանակ վատնել՝ լսելու համար աշխատանքը կորցրած մարդու մաղձոտ պոռթկումները:

ՌՈՒԶԱՆ ՍԱՍԱԳՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Նախագահը պետք է ստանձնի այս ընտրությունների պատասխանատվությունը»

Պնդում է ՀՅ Դաշնակցությունը

«1998 թ. փետրվարին Հայաստանում սկսվեց իշխանափոխության գործընթացը, որի ավարտը մենք տեսնում ենք խորհրդարանական ընտրություններում», հավաստեցին ՀՅԴ Գերագույն մարմնի ներկայացուցիչները երեկ տեղի ունեցած ասուլիսում: Վահան Հովհաննիսյանը մայիսի 30-ին ընտրվելիք խորհրդարանը համարեց սրբագրող Ազգային ժողով, որը պետք է սրբագրի անցյալում տեղի ունեցած սխալները: ՀՅԴ-ն համոզված է, որ այս Ազգային ժողովը պետք է լինի առավելագույնս կուսակցականացված: Եվ պետք է հայելու պես արտացոլի քաղաքական ուժերի իրական դասավորությունը: Սակայն թե ինչպիսին է այդ իրական դասավորությունը, այսինքն քաղաքական որ ուժերն են հավակնելու լուրջ դերակատարման այս խորհրդարանում, ոչ Վահան Հովհաննիսյանը, ոչ Ռուբեն Հակոբյանը կամ Արմեն Ռուստամյանը հանձն չառան բացահայտելու ըստ ամենայնի «Լռությունը ոսկի է, խոսքն արծաթ» կարգախոսով, միայն կես կատակ կես լուրջ Ռուբեն Հակոբյանն առաջարկեց «Վահան Հովհաննիսյան+30» հայտնի բանաձեւը:

Վահան Հովհաննիսյանը հիմնավորեց, որ իր կուսակցությունն այս խորհրդարանը չի դիտում որպես ուղիղ ճանապարհ դեպի գործադիր իշխանություն: Պատգամավորները քվեարկելիս պետք է առաջնորդվեն իրենց քաղաքական հայացքներով եւ, ոչ թե որեւէ պաշտոն ստանալու ակնկալիքով: Կուսակցական գաղափարներ կրող պատգամավորները կվերականգնեն ընտրողների եւ հասարակության կորուսյալ կապը, այսինքն կհաղթահարեն իշխանությունից ժողովրդի օտարվածությունը, դրանով իսկ կվերանա ճարաբնույթ կառույցների անհրաժեշտությունը, ինչպես օրինակ նախագահին կից Քաղաքական խորհուրդը: Ելնելով հիշյալ նպատակներից, ՀՅԴ-ն սկսել է բանակցությունները հայաստանյան կուսակցությունների հետ: Արդեն կայացել են բանակցություններ Կոմկուսի եւ «Հանրապետական» կուսակցության հետ:

Նախագահն էլ երջանիկ չէ ընտրատարածքների այս բաժանմամբ

ՀՅԴ-ն օրերս հանդիպել է նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ նրան ներկայացնելով իր տագնապները, իսկ դրանք հիմնավոր են, կամ ինչպես ձեւակերպեց Վահան Հովհաննիսյանը նոր ԱԺ ընտրությունների նախաշեմին Հայաստանն այսօր շատ մոտ է լուրջ վտանգ պարունակող կիզակետին: Գալիք խորհրդարանական ընտրություններից է կախված՝ կվերականգնվի՞ արդյոք ներհայաստանյան սոցիալ-քաղաքական կայունությունը, արտաքին աշխարհում Հայաստանը կվերագտնի՞ ժողովրդավարական ուժեղ պետության իր դիրքերը, եւ կազատվի՞ արդյոք լեգիտիմ-ոչ լեգիտիմ շահարկումից: Արմեն Ռուստամյանը եւ Ռուբեն Հակոբյանը նշեցին, որ Հայաստանի պետության ընտրական փորձը ձեւախեղված է, անգամ այլասերված, եւ անհրաժեշտ են շատ կտրուկ միջոցներ: Ընտրությունների համար իրենց բաժին պատասխանատվությունը պետք է ստանձնեն ոչ միայն քաղաքական կուսակցությունները, այլեւ ամենից առաջ պետությունը ի դեմս նախագահի:

Պատասխանելով **«Ազգի»** հարցին, Վահան Հովհաննիսյանը եւ Ռուբեն Հակոբյանը հայտնեցին, որ Ռոբերտ Քոչարյանին իրենք ներկայացրել են իրենց լուրջ դժգոհությունը ԿԸՀ աշխատանքից, ի մասնավորի ընտրատարածքների կամայական, արհեստական բաժանումից, ինչպես նաեւ ընտրացուցակների ուռճացված լինելու փաստից: Վահան Հովհաննիսյանը շեշտեց, որ ԿԸՀ-ն արդեն բավական շատ սխալներ է թույլ տվել եւ «Նախագահն էլ շատ երջանիկ չէ ընտրատարածքների այս բաժանումից»: Ընտրատարածքների բաժանման ընթացքում անտեսվել է մարզպետների, համայնքապետների եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների մասնակցությունը: Ըստ ամենայնի ՀՅԴ նկատի ուներ իր կուսակիցների շրջանցման փաստը: Հիշեցնենք, որ Հրայր Կարապետյանն Արագածոտնի մարզպետն է, Լոռու փոխմարզպետ Դավիթ Լոքյանը եւս դաշնակցական է: Սակայն այդպես էլ բարձրաձայն չասվեց, թե ովքեր են կանգնած ԿԸՀ-ի թիկունքում ընտրատարածքներն ըստ առանձին թեկնածու պատգամավորների եւ ուժերի ճաշակի վերաձեւելու գործում: Ռուբեն Հակոբյանն ընդհանրական ձեւակերպում տվեց. այս կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը 95-ի ծնունդն է, երբ ընդդիմադիր քաղաքական ուժերի հիմնական մասն օտարված էր քաղաքական դաշտից, հետեւաբար նրա որոշումները չեն կարող այլ լինել, այսինքն ազատ եւ արդար, կամ գեթ վստահություն ներշնչող ընտրությունների հիմք դառնալ: Ռ. Հակոբյանն առանձնացրեց Արագածոտնի, Շիրակի, Գեղարքունիքի մարզերում, ինչպես նաեւ Երեւանում ընտրատարածքների կամայական բաժանման փաստերը, որոնց առիթով մի շարք պատգամավորներ արդեն բողոք են ներկայացրել ԿԸՀ:

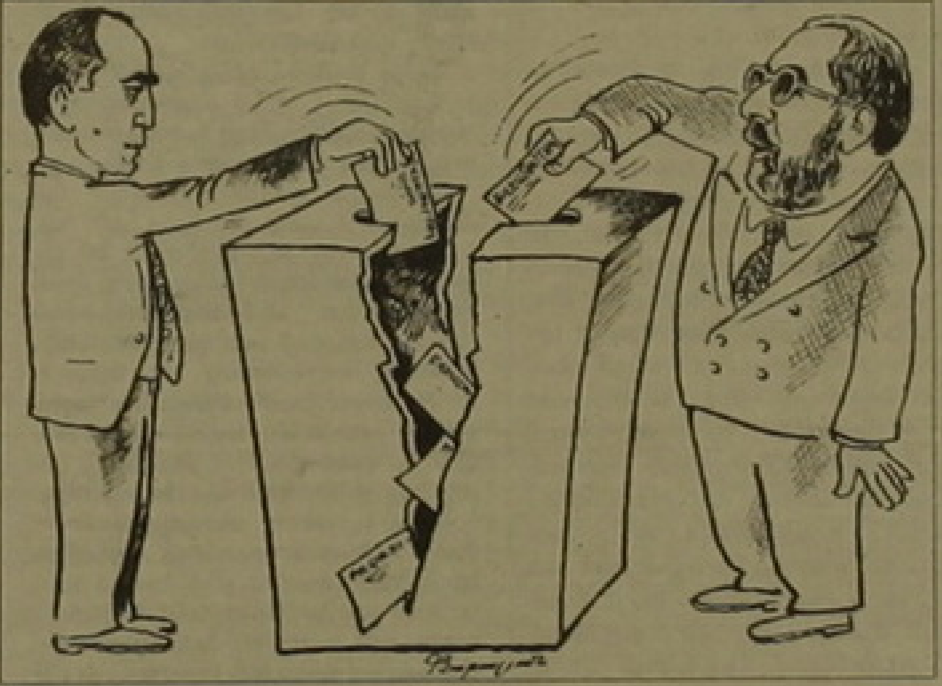

Մարտավարական այս գնահատականներով ՀՅԴ որոշել է համամասնական ընտրությունների գնալ միայնակ առանց միավորում կազմելու այլ կուսակցությունների հետ: Կուսակցության ցուցակներն արդեն պատրաստ են, սակայն հականե-հանվանե հրապարակումը Վահան Հովհաննիսյանը համարեց վաղաժամ: Համամասնական ընտրությունների գնալով միայնակ Դաշնակցությունը պատրաստ է մեծամասնական տարածքներում տեղային դաշինքների գնալ հիմնական քաղաքական ուժերի հետ, որպեսզի ընտրատարածքներում համաձայնության եկած կուսակցությունները պաշտպանեն միացյալ թեկնածուի ընդդեմ թաղային հեղինակությունների եւ ապազաղափարական-ապաքաղաքական ուժերի: Որքանով կհաջողվեն այս դաշինքները ցույց կտա ժամանակը: «Եթե, Աստված մի արասցե, ընտրություններն ազատ եւ արդար չլինեն, ապա ինչպիսի՞ն կլինի ՀՅԴ գործունեությունը» սադրիչ հարցին Արմեն Ռուստամյանն ու Վահան Հովհաննիսյանը պատասխանեցին. «ՀՅԴ-ն սկզբունքային կուսակցություն է, նա կփոխի իր մարտավարությունն ու ռազմավարությունը»: Իսկ առայժմ Վահան Հովհաննիսյանը չի պատրաստվում հրաժարվել հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի խորհրդականի պաշտոնից ընտրություններին մասնակցելու պատճառաբանությամբ: ՀՅԴ շարունակում է պաշտպանել նախագահի նախընտրական ծրագիրը:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Վազգեն Սարգսյանը 40 տարեկան է

Այսօր լրացավ ՀՀ պաշտպանության նախարար, սոցիոլոգիական մի շարք հետազոտությունների արդյունքներով հանրապետության ամենաազդեցիկ պետական-քաղաքական գործիչը ճանաչված Վազգեն Սարգսյանի 40-ամյակը: Թերթային մի «կրակոցով» («Օրակարգի» մուլտկրակոցի հետ չշփոթել) **«Ազգը»** շնորհավորում է նախարարի հոբելյանը՝ մաղթելով այսուհետ եւս չներքաշվել օտար խաղերում, առաջվա պես խաղալ սեփական խաղը՝ սեփական դարպասի մատույցներում եւ հանրապետության համար կարեւոր այս հանգրվանում համատարած թվացող ճահճում շարունակել «պինդ հողի» իր դերակատարությունը՝ արհեստական անկայունության խառը ձգտումները չեզոքացնելով:

Հաշվի առնելով, որ Վազգեն Սարգսյանը միաժամանակ հանրապետության թիվ մեկ փեսացուն է, նախարարին մաղթում ենք նաեւ երկրի ամենաազդեցիկ փեսացուի կարգավիճակը, վերջապես, փոխարինել նորափեսայի պարտավորեցնող «մարգավիճակով»: Խորհրդարանական ընտրությունների հաջող ավարտից հետո, հուսով ենք, նախարարը ժամանակ կունենա հայտնաբերել հանրապետության թիվ մեկ հարսնացուին եւ շղթայել նրան ընտանեկան ամուր կապանքներով...

Լ. Պ.

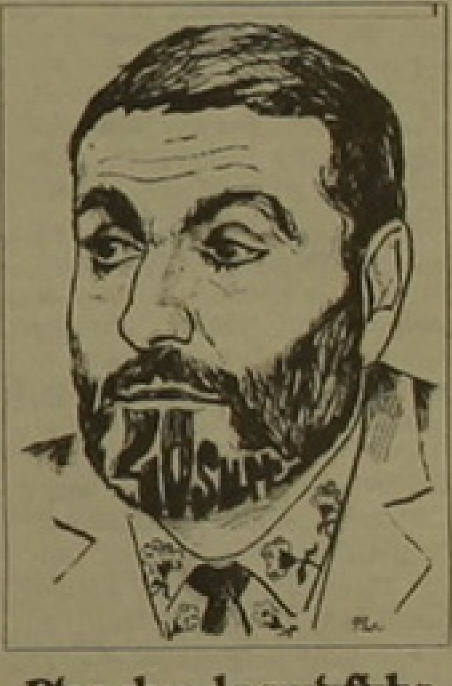

Շնորհավորանքներ նախարարին

Ռուսաստանի Դաշնության պաշտպանության նախարար, ՌԴ մարշալ Իգոր Սերգեեւը շնորհավորական ուղերձ է հղել Հայաստանի պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանին՝ նրա ծննդյան 40-ամյակի կապակցությամբ: «Ձեզ համար այս հանդիսավոր օրը մաղթում եմ հաջողություն, երջանկություն եւ հաջողություններ Ձեր պատասխանատու գործունեության մեջ՝ Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարի պոստում», ասվում է ուղերձում: «Օգտվելով առիթից, համոզմունք եմ հայտնում, որ Դուք այսուհետեւ եւս անդուլորեն կնպաստեք մեր երկրների ժողովուրդների եւ բանակների միջեւ բարեկամության ու համագործակցության կապերի ամրապնդմանը»:

Հյուսիս-կովկասյան ռազմական օկրուգի հրամանատարության, ռազմական խորհրդի եւ ողջ անձնակազմի անունից Հայաստանի պաշտպանության նախարարին շնորհավորել է օկրուգի զորքերի հրամանատար, գեներալ-գնդապետ Վիկտոր Կազանցեւը: Հայրենի Արարատ գյուղի միջնակարգ դպրոցի ուսուցչից մինչեւ ՀՀ պաշտպանության նախարար Ձեր անցած ուղին իրավամբ կարող է օրինակ ծառայել մատաղ սերնդի համար, նշված է ուղերձում: Ձեզ տարիքում յուրաքանչյուրին չէ, որ վիճակվել է ճանաչման հասնել գրականությունում եւ հասարակական կյանքում, քաղաքականության եւ ռազմական արվեստի բնագավառում:

Նշենք, որ Հայաստանում տեղակայված ՌԴ զինված ուժերը ենթարկվում են Անդրկովկասի ռուսաստանյան զորախմբին, որն, իր հերթին, մտնում է Հյուսիս-կովկասյան ռազմական օկրուգի կազմի մեջ: Անդրկովկասի ՌԴ զորախմբի հրամանատար, գեներալ-գնդապետ Վլադիմիր Անդրեեւը եւս շնորհավորական ուղերձ է հղել Վ. Սարգսյանին:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԵՒՈՆՅԱՆ
ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակից
«Ազգի» համար

Սեփականաշնորհման վերստուգումը սահմանափակվեց Արմենտելով

Սկիզբը էջ 1

Հիշեցնենք, որ խորհրդարանը վերջերս քվեարկությամբ մերժեց նման լիազորություններով պատգամավորական հանձնաժողովի ստեղծման «Հայրենիքի» խմբի օրենսդրական նախաձեռնությունը: ԱԺ մեծամասնությունը՝ հիմնականում «Երկրապահ» պատգամավորական խումբը հրաժարվեց արձագանքել փոքրամասնության մարտահրավերին, իսկ նախագահը բարձրացրեց նեխորհրդարանական ընդդիմության նետած ձեռնոցը՝ հայտնելով պատրաստակամություն ստեղծելու այդ հարցերն ուսումնասիրող հանձնաժողով, բայց այս անգամ իրեն առընթեր: Խորհրդարանական ուժերը հանձնաժողովում ներկայացված են ի դեմս «Երկրապահի»՝ Համլետ Հայրապետյան, ՌՄ-ի՝ Ներսես Զեյնալվանդյան եւ Կոմկուսի՝ Ֆրունզե Խաչատրյան: «Հայրենիքը», «Հանրապետությունը» եւ ԱԺՄ-ն հրաժարվեցին նախագահին կից հանձնաժողովի աշխատանքներին: Գործադիր իշխանությունը ներկայացված է ի դեմս փոստի եւ հեռահաղորդակցության նախագահ Արշակ Վարդանյանի, ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարար Էդվարդ Սուրադյանի, արդարադատության փոխնախարար Աշոտ Աբովյանի, ինչպես նաեւ ՆԳ եւ ԱԱ նախարարության ԿՀԴՊ ԳՎ երկրորդ վարչության 3-րդ բաժնի պետ Արմեն Ավետիսյանն ու Տիգրան Մուկուչյանը՝ ՀՀ ձեռնարկությունների պետռեգիստրի պետ:

Հանձնաժողովի կազմը եւ գործունեության կարգն ու իրավասությունները հաստատվեցին: Տեղին է հիշեցնել, որ հանրապետության նախագահի նախնական մտադրությունն առավել ընդգրկուն էր՝ ուսումնասիրության առարկա դարձնել հայաստանյան սեփականաշնորհման ողջ գործընթացը: Սակայն առաջին մտադրությունից մինչեւ հրամանագիր ընկած ժամանակահատվածում Ռոբերտ Քոչարյանը որոշեց սահմանափակվել միայն Արմենտել ձեռնարկությամբ՝ անցյալի ստվերներին առժամանակ հանգիստ տալու մտադրությամբ: Սակայն հավելենք նաեւ, որ նախագահին սատարող քաղաքական ուժերը, ի մասնավորի՝ ՀՅԴ-ն հաստատակամ է սեփականաշնորհման ողջ ընթացքի օրինականությունը բացահայտելու գործում: ՀՅԴ ղեկավարները համոզված են, որ այս գործը կձեռնարկի նոր ԱԺ-ն, որի ընտրությունները մայիսի 30-ին են, իսկ անդրանիկ նիստը՝ հունիսի 24-ին:

Ներմուծվող բոլոր ապրանքատեսակները պետք է ստուգվեն

ՀՀ նախագահի խորհրդական Վահան Հովհաննիսյանը մարտի 4-ին խորհրդակցության էր հրավիրել սպառողների շահերի պաշտպանությամբ զբաղվող հասարակական կազմակերպություններին: Հայաստանում սպառողների իրավունքների պաշտպանությամբ երեք ՀԿ-ներ են զբաղվում «Աննա» կին սպառողների միությունը, Սպառողների շահերի պաշտպանության միությունը եւ Հայաստանի սպառողների միությունը: Քննարկմանը մասնակցում էին նաեւ գործադիր եւ օրենսդիր մարմնի ներկայացուցիչներ:

Նախագահի խորհրդականը կարեւորեց սպառողների պաշտպանվածության հանգամանքը, միաժամանակ շեշտելով, որ իբրեւ աղքատ երկիր մեզ համար դժվար է պաշտպանվելը: Այդ հարցին բացասաբար է անդրադառնում նաեւ սպառողների մասին օրենքի բացակայությունը, որից էլ սկսվեց քննարկումը: ԱԺ ֆինանսաբյուջետային հանձնաժողովի նախագահ Արմեն Եղիազարյանը տեղեկացրեց, որ պաշտոնապես շրջանառության մեջ գտնվող նախագիծ էլ չկա այսօր. «Կան խոսակցություններ, կան ոչ պաշտոնական նախագծեր»: Պրն Եղիազարյանը շեշտեց «Աննա» կին սպառողների միության «լուրջ գործունեությունը» այդ ասպարեզում, ափսոսաց, որ նախընտրական շնչով վարակված խորհրդարանում անկարող են սպառողների օրենքի վերաբերյալ լսումներ կազմակերպել:

Երեք ՀԿ-ներն անհրաժեշտություն համարեցին անկախ լաբորատորիայի ստեղծումը եւ հանրապետություն ներմուծվող բոլոր տեսակի ապրանքների ստուգումն անկախ ֆիրմայի հեղինակությունից:

Ա. Պ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Ջուրը կենսոլորտի երեք կարեւոր բաղկացուցիչ մասերից է, ունի ակտիվ շարժունակություն թե տեղային եւ թե գլոբալ տարածական սահմաններում: Բացի «արյունատար» սնուցող համակարգ լինելուց, ջուրը նաեւ երկրագնդի ավիշն է, որը կլանելով միլիոնավոր տոննաներով արտադրական եւ վնասակար թափոններ, տեղափոխում է մի տեղից մյուս տեղը եւ զգալի չափով չեզոքացնում: Մարդկության կողմից արտադրվող այսպես կոչված տեխնածին նյութերի մեծագույն գերեզմանոցը համաշխարհային օվկիանոսն է, իսկ ոչ ծովային երկրներում հենց իրենց հողատարածները:

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

Ոռոգման ջուրը Հայաստանի ավիշն է

Հայաստանը դասվում է սեփական տեխնածին նյութերը ինքնաչեզոքացնող երկրների շարքին, թեպետ գետերի մեծ մասն արտահոս է եւ ամեն տարի այդ գետերի հետ մեծ քանակությամբ աղեր, սննդատարրեր եւ զանազան նյութեր են հեռանում դեպի ծովային ավազան: Հանրապետության հողատարածքներում նշված նյութերի «պարտակումը» տեղի է ունենում գետերից եւ ջրավազաններից վերցվող ոռոգման ջրերի միջոցով: Մեր պայմաններում առանց հողերի արհեստական ոռոգման անհնարին է պատկերացնել Հայաստանի գյուղատնտեսությունն ընդհանրապես: Ոռոգման պատմությունը մեր լեռնային երկրում շուրջ 3000 տարվա վաղեմություն ունի: Դեռեւս մ. թ. ա. 4-րդ դարում ոռոգվում էր մոտ 100 հազար հա հող: 1990 թ. ոռոգվող տարածները հասցվեցին 320 հազար հեկտարի, իսկ հողի մասնավորեցումից հետո այդ տարածները աղետալի չափով նվազեցին, ջրհան կայանների կանգնեցման, ոռոգման ցանցի քայքայման եւ ջրի թանկության պատճառով: Արտահոս գետերի եւ մակերեսային ջրերի մի զգալի մասը պահեստավորվում էր մոտ 1 մլրդ խմ տարողությամբ 83 ջրամբարներում, որոնց մեծ մասը ներկայումս չի օգտագործվում, կամ էլ անարգել ջուր է մատակարարում հարեւան «բարեկամ» հանրապետությանը: Նախատեսված էր նաեւ հեռավոր ապագայում կառուցել եւս 23 ջրամբար 944 մլն խմ ընդհանուր տարողությամբ:

Հանրապետությունում առկա ջրերի ընդհանուր պաշարները թեպետ հնարավորություն կտային վարելու բազմակողմանի եւ նպատակային երկրագործություն, սակայն դրանց անհավասար բաշխվածությունը լուրջ խնդիրներ է ստեղծում ճյուղում: Առաջ է գալիս էներգիայի հսկայական քանակի անհրաժեշտություն կենարար հեղուկը զգալի հեռավորություններից տեղափոխելու համար, որը ներկայումս շատ դժվար է իրականացնել:

Ջուրը բույսին է հասցնում ոչ միայն կենարար խոնավությունը, այլեւ բարձրացնում է պարարտանյութերի ազդեցության արդյունավետությունը, լուծում հողի դժվարամատչելի նյութերը, միաժամանակ պահպանելով նրա բերրիությունը: Ջուրն իր հետ բերում է նաեւ զգալի սննդարար նյութեր եւ հիմնականում լուծված, բույսին մատչելի վիճակում, բայց նաեւ լվանում եւ հողի հումուսային շերտերից խորը շերտերն է տանում այդ նյութերից որոշակի քանակներ: Այսօր, երբ արդյունաբերությունը պարապուրդի է մատնվել հանրապետության գրեթե բոլոր բնակավայրերում, ոռոգման ջրերն էլ բավականին «մաքրվել» են: Մասնավորապես, նրանց մեջ քչացել են ոչ միայն սննդարար նյութերը, այլեւ հեշտ լուծվող վնասակար աղերը (նատրիումը, քլորը, սոդան, սուլֆատը եւ այլն): Ջուրը բույսերի համար ապահովում է սննդատարրերի որոշակի քանակ, սակայն չի կարող լրացնել սննդանյութերի ընդհանուր դեֆիցիտը:

- Հայաստանի բոլոր գետերի եւ ջրավազանների ջրերի ռեակցիան (PH) հիմնային է, որը բացատրվում է հանրապետության տարածքում առկա ապառների հիմնային տարրերի գերազանցությամբ: Սննդանյութերով համեմատաբար հարուստ են Հրազդանի երակները: Հանքայնացման աստիճանի տեսանկյունից ջրերը պատկանում են մինչեւ 1 գ/լ հեշտ լուծվող աղեր, որոնք վտանգավոր չեն բույսերի համար: Այդ ջրերը համարվում են մաքուր, չհանքայնացված ջրեր: Միայն Արարատյան դաշտի ընդերքից (2-10 մ խորությունից) հանվող գետնաջրերն են, որոնք բավականին հանքայնացված են եւ որոշ տեղերում խառնվելով դրենաժային ջրերին ուղղակի կարող են բույսերի բերքատվության անկման եւ նույնիսկ ոչնչացման պատճառ հանդիսանալ: Վտանգն այն է, որ հենց այստեղ են գտնվում 30000 հա սոդային աղուտ-ալկալի հողեր, որոնց մեջ զգալի քանակություն են կազմում սոդան եւ նատրիումը: Այդ հողերից քիմիական մելիորացիայի եղանակով յուրացված են 5400 հա, որոնց դրենաժային ջրերը հոսում են Արաքս: Բայց Արարատի մարզում, Մասիսի եւ Արտաշատի շրջանների հողատարածքներում անցկացված դրենաժային ջրերը, ի վերջո, հավաքվում են Կախանովի ջրանցքում, որը Հովտաշեն գյուղից ներքեւ խառնվում է Հրազդանի եւ Սեւ ջրի ջրերին: Այդ խառնուրդը որպես ոռոգման ջուր Մխչյանի պոմպակայանը մղում է Արտաշատի եւ Մասիսի շրջանների գյուղեր: Բացի այդ, ներկայումս ջրերի սղության եւ թանկության պատճառով Արարատյան հարթավայրում ապրող գյուղացիներից շատերն իրենց տնամերձները ոռոգում են հողի մակերեսին շատ մոտ գտնվող, վտանգավոր աստիճանի հանքայնացված գետնաջրերով, օգտագործելով սեփական փոսը եւ պոմպը: Գետնաջրերի որակի ստուգման ոչ մի ծառայություն կամ լաբորատորիա չի աշխատում:

Ոռոգման ջրերի հետ հող թափանցող սննդատարրերի քանակը տարբեր է: Արարատյան գոգահովտում 1 հեկտարին անհրաժեշտ ոռոգման ջրի նորմայի ծավալում ազոտը հասնում է 20-25, ֆոսֆորը 2-5, կալցիումը 50-120 կգ/հա: Լեռնային շրջաններում Տավուշում, Սյունիքում, Վայքում այդ թվերը զգալի ցածր են:

Երկրագործության մեջ ընդունված ագրոտեխնիկական ողջ համալիրում ունենալով բացառիկ կարեւոր նշանակություն, ոռոգման ջուրը, այնուամենայնիվ, մի միջավայր է, որն առանց պարարտանյութերի չի կարող ապահովել սպասվող արդյունավետությունը: Դրա համար էլ Հայաստանի պայմաններում բացարձակ արդարացի է դառնում պրյանիշնիկովյան հող-բույս-պարարտանյութ եռանկյունին, որի կենտրոնում անվերապահորեն պետք է լինի ոռոգման գործոնը ջուրը:

ՎՅԱՉԵՍԼԱՎ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Ինչո՞ւ են աղմկում «Արմենիա» եւ «Անի» հյուրանոցների կոլեկտիվները

Պատասխանի իրավունքով, ոչ էական կրճատումներով տեղ ենք տալիս «Արմենիա» հյուրանոցի կոլեկտիվի գրությանը նախապես մեր թերթում տպագրվածի վերաբերյալ: Հարկ չենք համարում կրկին ներկայացնել մեր առարկությունները, որոնք մեր կողմից ներկայացվել են բազմիցս եւ ոչ միայն «Արմենիա» հյուրանոցի սեփականաշնորհման պարագայում: Իսկ ինչ վերաբերում է վիրավորանքներին, դրանք թողնում ենք պատասխանել հեղինակների խղճին:

Հարգելի խմբագրություն,

Դիմում ենք Ձեզ փետրվարի 5-ին Ձեր թերթում տպագրված «Ինչո՞ւ են աղմկում «Արմենիա» եւ «Անի» հյուրանոցների կոլեկտիվները» Գ. Մուխոյանի հոդվածի կապակցությամբ:

Չնայած հավասարիմ իր իսկ հոդվածի վերնագրին, Մուխոյանն այդ լայնածավալ գրագրությունն ամբողջապես «նվիրեց» «Արմենիային», մոռանալով «Անիի» մասին:

«Արմենիա» հ/հ -ը հյուրընկալել է հազարավոր մարդկանց, եւ սա առաջին, նմանօրինակը չունեցող նախադեպն է, երբ հյուրընկալվողը քարեր նետեց կոլեկտիվի վրա:

Քարեր նետելու ժամանակն է...

Հետաքրքիր է, ի՞նչ աղբյուրներից է օգտվել հոդվածագիրը եւ ի՞նչ նկատառումներից է ներկայացրել հետեւյալը:

Միեւնույն պարբերությունում նա մեջբերում է ԱԺ-ի որոշումը, որի համաձայն կոլեկտիվը զրկվում է 20 տոկոս բաժնետոմսերի իրավունքից, մյուս կողմից, ըստ սեփականաշնորհման նախարարության պարզաբանումների, կապված պայմանագրի հետ, նշում է, որ 20 տոկոս բաժնետոմսերի առաջին գնման իրավունքը տրված է կոլեկտիվին եւ զարմանում է, թե ինչո՞ւ կոլեկտիվը չի օգտվում այդ իրավունքից:

Նախ եւ առաջ սեփականաշնորհման նախարարությունում այդպիսի կեղծ ինֆորմացիա չէին կարող տալ, որ պարզապես հերյուրանք է նախարարության հասցեին: Երկրորդ՝ պայմանագրում այդպիսի իրավունք չի վերապահված կոլեկտիվին, սա էլ է կեղծիք, եւ երրորդ՝ զարմանքից առաջ նախադասությունում պետք էր դնել ստորակետ եւ նշել, որ 20 տոկոս բաժնետոմսերի առաջին գնման իրավունքը կտրվի կոլեկտիվին, եթե տերերը հրաժարվեն բաժնետոմսերի գնումից: Եվ այդ իրավունքը, համաձայն սեփականաշնորհման նախարարության ներկայացրած հայցի՝ կոլեկտիվի նախաձեռնությունն է: Ինչ վերաբերում է 400 հազար ԱՄՆ դոլարին, ապա պետք չէ ուղղություն ցույց տալ կոլեկտիվին, լավ կլիներ, եթե լրագրողը ցույց տար իր մոտեցումներն ու գնահատականներն ԱԺ-ի համաժողովրդական որոշմանը, աղմկալից սեփականաշնորհման գործընթացներին:

Գնահատականները բացակայում են, փոխարենը՝ հոդվածը լեցուն է վիրավորական, չպատկառող պիտակներով աշխատակիցների հասցեին:

Հեղինակը ջանասիրությամբ ուսումնասիրում է կադրերի տարիքը, կրթությունը, օտար լեզուների իմացությունը, սակայն չի ջանում իմանալ երեք աշխատակիցների հեռացման պատճառը եւ գրչի հարվածով զոհ է անվանում նրանց:

Շարունակելով նետել քարերը, Մուխոյանը եւս մի պիտակ է կախում աշխատողների վրա՝ նրանց «բռված» անվանելով:

Կամա թե ակամա, ճիշտ չնորհնելով իր այցելության ժամանակը հյուրանոցում, հեղինակը հանգում է «կողմնակալ եզրակացությունների, հակառակ դեպքում նա կիմանար, որ այդ նույն «բռված» աշխատողներից շատերը տասը տարի շարունակ վաճառում են իրենց աշխատանքային տարիների ձեռքբերածը՝ գոյություն պահպանելու համար, իսկ ոմանք էլ գտնվում են թշվառության գրկում:

Այդուհանդերձ, առաջանում է հարց, թե որտեղի՞ց է այն բոլոր տեղեկությունը, որ ոչ թե կոլեկտիվը, այլ մի քանի մարդիկ են աղմուկ բարձրացնում իրենց ներքին խնդիրները լուծելու համար: Մի՞թե թույլատրելի է լրագրողին հաշվի չառնել բողոքին հաստատագրված կոլեկտիվի 530 հոգու ստորագրությունները:

Հոդվածագիրը, հավանաբար, դժվարություններ ունի նաեւ թվաբանության հետ, այլապես քաջ կգիտակցեր, որ 175 թիվը կապված բարձրագույն կրթության հետ բավարար թիվ է հյուրանոցային համակարգի համար, միաժամանակ մոռանալով, որ հյուրանոցը ոչ գիտությունների ակադեմիա է, ոչ էլ համալսարան, ավելին, պարտադիր պետք է իմանալ, որ հյուրանոցում աշխատում են բարձրագույն կրթությամբ դռնապաններ եւ հավաքարարներ:

Ինչ վերաբերում է օտար լեզուներին, անշուշտ, հյուրանոցային համակարգում աշխատանքները կազմակերպելու համար օտար լեզուների իմացությունն անհրաժեշտ է, եւ նշված 60 թիվը եւս լուրջ թիվ է, հատկապես, եթե հաշվի առնենք, որ մեզ մոտ կան նաեւ 2 օտար լեզվի իմացությամբ աշխատակիցներ: Բայց Մուխոյանը նաեւ պետք է իմանար, որ համակարգում կան այնպիսի ծառայություններ, որտեղ օտար լեզվի իմացություն չի պահանջվում, եւ աշխատանքները կատարվում են մայրենի լեզվով:

Հեղինակը նշում է բարձրագույն կրթությամբ, օտար լեզուներին տիրապետող, անգործության մատնված հազարավոր երիտասարդների: Սա գրեթե միակ իրականությանը համապատասխանող փաստն է հոդվածում: Սակայն այս լուրջ խնդրին եւս չի տրվում գնահատական: Հակառակը՝ այնպիսի տպավորություն է ստեղծվում, որ «Արմենիայի» կադրերի փոփոխման կամ կրճատման հաշվին կլուծվի պետության վրա գերծանրացած գործազրկության գերխնդիրը:

Մեզանում դաստիարակվում է մի վատ սովորություն՝ ոչնչացնել անցյալի արժեքները, ոտնահարել տարիների ընթացքում ձեռք բերված փորձն ու իմաստությունը, եւ այդ դաստիարակության ձեւավորմանը խթանող կարող է հանդես գալ մամուլը՝ իր առաքելությամբ:

«ԱՐՄԵՆԻԱ» Հ/Հ-Ի ԿՈԼԵԿՏԻՎ

Թթօղին դեղ է նաեւ, որ պետք է վաճառվի

Նորշենն Արցախի այն հազվագյուտ գյուղերից է, որտեղ մինչ թթագործությունը կարեւորագույն ճյուղ է համարվել: Նախկինում այստեղ տարեկան էին մինչեւ 35 տոննա թթօղի: Նույնիսկ անասնապահությունից ավելի եկամտաբեր էր: Պատերազմական գործողությունների ժամանակաշրջանում թթենիների մի մասը հրետակոծություններից վառվել ու փչացել է: Այժմ նորշենցիների տրամադրության տակ մնացել է 30,5 հա թթենու այգի:

Ինչպես տեղեկացրեց գյուղապետ Էդվարդ Ծատրյանը, սեփականաշնորհվել են նաեւ թթենիները: Դրանք բաժանվել են մեկ բակի հաշվով 4 ծառ, յուրաքանչյուր ընտանիքի բաժին է ընկել 50-60 թթենի:

Չի սեփականաշնորհվել օրական մինչեւ 800 լիտր արտադրական հզորություն ունեցող օղեթորման գործարանը, որը մնում է գյուղապետարանի ենթակայության տակ: Սեփականաշնորհումը բացասականորեն չի՞ ազդի օղու արտադրության ծավալների վրա: Այս հարցին Էդ. Ծատրյանը պատասխանեց. «Կարծում եմ ոչ, որովհետեւ թթօղին նորշենցու եկամտի հիմնական աղբյուրն է, եւ նա շահագրգռված է հավաքելու թթի վերջին հատիկն անգամ: Թթենիները մասամբ նաեւ երիտասարդացման կարիք ունեն: Տոհմիկ նորշենցին լավ գիտի թթենու մշակման գաղտնիքները: Մի քանի տարի հետո այդ ծառերը կրկին կզարմացնեն իրենց կենսունակությամբ: Բացի այդ, անցյալ տարին ցույց տվեց, որ գյուղացիները թթօղին վաճառելիս ... սահույր»:

Կոլեկտիվ տնտեսության ժամանակ մեկ լիտր թթօղին վաճառվում էր 1200 դրամով: Անցյալ տարի գյուղացիների ընդհանուր համաձայնությամբ մեկ լիտրի գինը որոշվել էր 1500 դրամ, որը նույնը կմնա նաեւ ընթացիկ տարում:

Առ այսօր թթօղին իրացրել են տեղական անհատ գնորդները: Բայց նորշենցիները դեռ չեն օղու մեծածախ առեւտրով զբաղվող կազմակերպությունների հետ համագործակցել: Գյուղապետի հավաստմամբ, նրանք պատրաստ են համագործակցել նաեւ հայաստանյան գործարարների հետ:

«Որակը երաշխավորում ենք, որովհետեւ թթօղին խմիչքների համեմատությամբ, ինքնին բարձրորակ առողջարար է, իսկ նորշենի թթօղին առավել եւս»:

Գյուղապետի այս խոսքերը սնապարծություն չհամարենք, քանզի թթօղին, իրոք, չափավոր օգտագործման դեպքում նաեւ առողջության դեղ է:

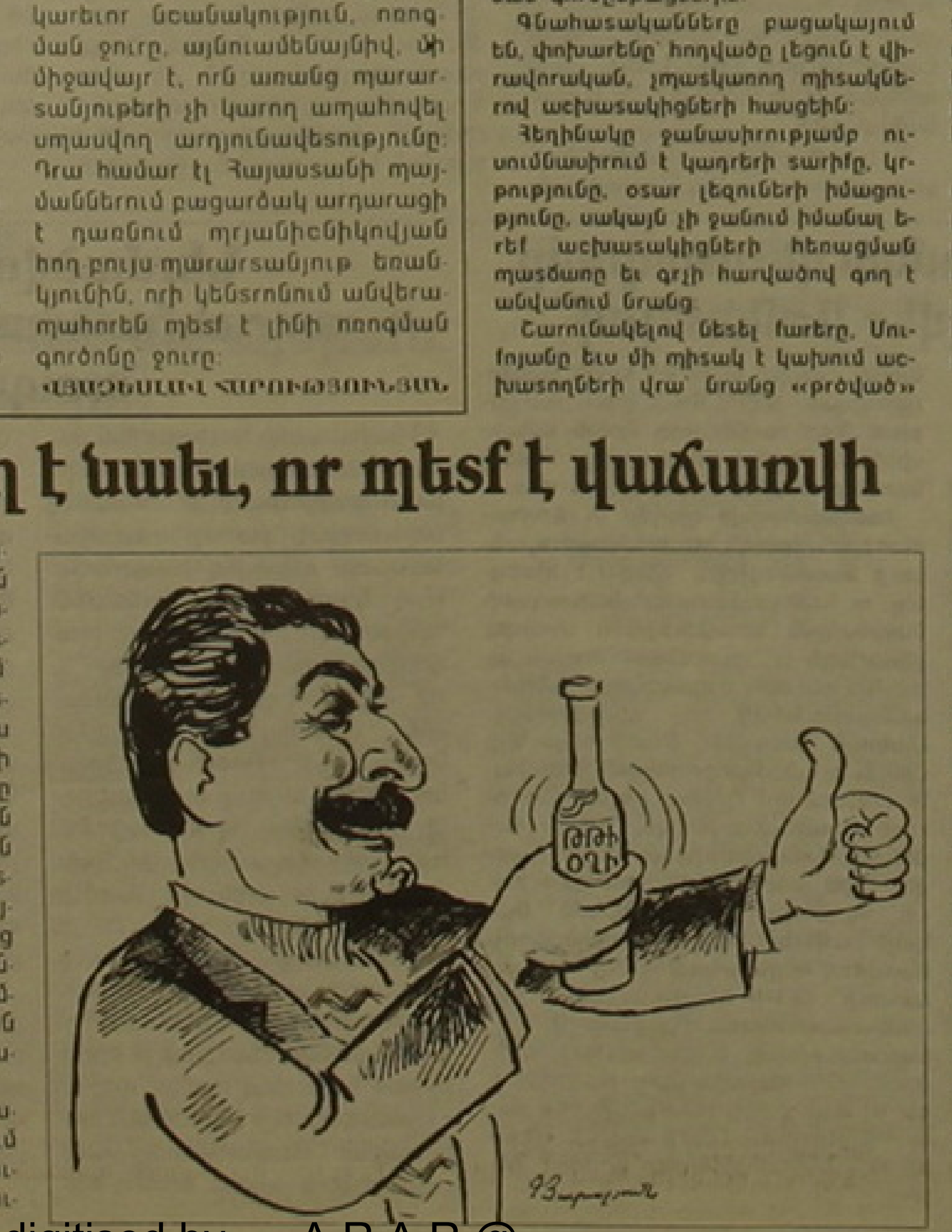

ԿԱՄՈ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ
Ստեփանակերտ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

Տարիներ շարունակ կուրորեն պաշտպանելով Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը եւ հակադրվելով Ղարաբաղի ինքնորոշման իրավունքին, Միացյալ Նահանգների պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթը մի հայտարարություն արեց, որով կարծես ակամա պաշտպանեց ղարաբաղցիների ինքնավարության իրավունքը։ Լրագրող Չարլզ Թրուհարթը «Վաշինգտոն փոստի» փետրվարի 23-ի իր հոդվածում մեջ է բերել Օլբրայթի հետեւյալ խոսքերը. «Մեծ ազգերը, որոնք հասկանում են ինքնավարության կարեւորությունը, երբեմն այդ առնչությամբ զիջում են իրենց դիրքերը հանուն իրենց իսկ երկրի բարօրության։ Մենք այժմ բոլորովին այլ տեսանկյունից ենք դիտարկում ազգ-պետություն կառույցի գործունեությունը, քան մարդիկ դա անում էին դարասկզբին»։

ԵՐԿԱԿԻ ՍՏԱՆԴԱՐՏ

Օլբրայթն ակամա պաշտպանո՞ւմ է Ղարաբաղի ինքնավարությունը

Օլբրայթն այս հայտարարությունը կատարեց Փարիզում ֆաջալեբելու Ռամբույեի հանդիպման ավարտին։ Հարավսլավիային, որ իր ինքնավարությունից մի փոքր հատված զիջի Կոսովոյին։ Անշուշտ դիտորդները եռեւի կհամաձայնվեն, որ ղարաբաղցի հայերը նույնքան իրավունք ունեն ինքնավարության, որքան Կոսովոյի ալբանացիները։ Բայց բոլորս գիտենք, որ միջազգային քաղաքականությունը երբեք հիմնված չի եղել ճշտի եւ սխալի բարոյական չափանիշների վրա։ Միշտ հիմնված է եղել ուժի եւ շահերի վրա։

Խորհրդային Միության տապալումից հետո Միացյալ Նահանգներն ու եվրոպական երկրները շարունակաբար պաշտպանել են այն դիրքը, որ նախկին սահմանները պետք է մնան անփոփոխ, հակառակ, որ նրանք լավ գիտեն դրանց մեծ մասը Ստալինն է գծել ծառայեցնելու համար խորհրդային կայսրության շահերին, ի վնաս փոքրամասնությունների իրավունքների։ Երբ Ղարաբաղի հայերին մորթում էին ազերիները եւ երբ տարածքը հետեւողականորեն, գիշեր ու ցերեկ ռմբակոծվում էր, ամերիկյան կառավարությունը ռազմական միջամտության փորձ չարեց, այնպես, ինչպես այժմ ՆԱՏՕ-ի հետ համագործակցելով, փորձում է օգնության ձեռք մեկնել Կոսովոյի «անջատողական» ալբանացիներին սպառնալով ռմբակոծել «ճնշող» սերբերին։

Մենք սակայն ցանկանում ենք ցույց տալ պարզապես աշխարհի հզոր պետությունների երկակի դիրքորոշումը նման հարցերում։ Ադրբեջանն ինչքան էլ ճնշումներ գործադրի, միեւնույն է Ամերիկան երբեք նրան չի սպառնալու այնպես, ինչպես սպառնում է Սերբիային նավթի եւ կասպիական ավազանում մի շարք այլ մարտավարական շահերից ելնելով։

Անարդարության դրսեւորման մեկ ուրիշ վառ օրինակ. Միացյալ Նահանգները իրենց միշտ քրդերի բարեկամն է հռչակել, բայց պարզվում է միայն այն քրդերի, որոնք Իրաքում են ապրում եւ Սադդամ Հուսեյնի դեմ են գործում։ Թուրքիայում ապրող քրդերը ոչ միայն աջակցության չեն արժանանում, այլեւ ընդհակառակը հետապնդվում են, բանտարկվում եւ բռնությունների ենթարկվում հենց Ամերիկայից Սերբիա մասնակցությամբ նրանց նկատմամբ։ Քրդերի հանդեպ թուրքական բանակի ցուցաբերած բռնությունները շատ ավելի վատն են, քան սերբերին վերագրվող անարդարությունները։ Տիկին Օլբրայթի մտքով արդյոք կանցնի՞ երբեւէ ինքնավարություն շնորհել Թուրքիայում ապրող քրդերին կամ ռմբակոծել Անկարան, եթե թուրքական բանակը չդադարեցնի բարբարոսությունները իր երկրի հարավ-արեւելյան մասում։

Մյուս կողմից, թուրքական կառավարությունը հարձակվելով հանդերձ իր երկրի քրդերի վրա, պաշտպանում է Կոսովոյի մահմեդականներին քրիստոնյա սերբերից։ Թուրքերը նաեւ պաշտպանում են Կիպրոսի թուրքերի իրավունքները։ Նրանք այնքա՞ն են մտահոգված մարդու իրավունքների պաշտպանության հարցերով, որ հզոր բանակ են ուղարկում գրավելու ամբողջ Հյուսիսային Կիպրոսը եւ պաշտպանելու այնտեղ ապրող թուրք փոքրամասնությանը։ Բայց երբ հարցը Ադրբեջանում ապրող հայկական փոքրամասնությանն է վերաբերում, Թուրքիան պաշտպանում է ազերի մեծամասնությանը։

Սրանք պարզապես երկակի դիրքորոշումների օրինակներ են միջազգային քաղաքականության ասպարեզում։ Այնուամենայնիվ, Օլբրայթի վերոնշյալ արտահայտությունը պետք է անտեսվի։ Հայաստանի եւ Ղարաբաղի արտգործնախարարները ամերիկացի առաջնորդների հետ իրենց հանդիպումներում պետք է կառչեն այդ հայտարարությունից եւ առաջարկեն, որ Օլբրայթն Ադրբեջանից պահանջի նման զիջումներ հօգուտ Ղարաբաղի ինքնավարության։

ԵԱՀԿ-ի «ընդհանուր պետություն» բավականին աղոտ առաջարկը, որն ընդունվել է Հայաստանի եւ Ղարաբաղի, իսկ մերժվել Ադրբեջանի կողմից, միահյուսվելով Օլբրայթի «զիջումների գնալու» հասկացության հետ, պետք է, որ էլ ավելի ուժեղացնի հայկական կողմի դիրքերը համաձայնության գալու գործընթացում։

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ,
«Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի խմբագիր

LE POINT

Պետերբուրգցի պատգամավորը՝ հանցախմբի պարագլուխ

Պետերբուրգցի պատգամավոր Յուրի Շուտովը, որ քաղաքապետ Վլադիմիր Յակովլեւի դաշնակիցն է, մեղադրվում է քաղաքում 7 գործարարների սպանության մեջ։ Բացի դրանից, օրերս նրան մեղադրանք ներկայացվեց Ռուսաստանի Դումայի պատգամավոր Գալինա Ստարովոյտովայի սպանության առնչությամբ։ Ենթադրվում է, որ Շուտովը Ստարովոյտովայի սպանության կազմակերպիչն է։ Կասկածներ կան, որ Շուտովը պատվիրել է իր բնակիչների ու մրցակիցների սպանությունները։ Մասնավորապես Ստարովոյտովան մահից առաջ ցանկացել էր հրապարակել պետերբուրգցի որոշ ձեռնարկատերերի նկատմամբ Շուտովի գործադրած ահաբեկումների փաստերը։ Ստարովոյտովան սպանվեց անցյալ տարվա նոյեմբերին։ Դրանից 18 ամիս առաջ պետերբուրգցի մեկ ուրիշ հայտնի ժողովրդավար՝ Միխայիլ Մանեւիչը զոհվեց իր ավտոմեքենայում դրված ռումբի պայթյունից այն ժամանակ, երբ պատրաստվում էր Մոսկվայում բացահայտել Շուտովի գործած ոճիրները։ Ռուսական մամուլի տեղեկությունների համաձայն, Շուտովը 12 ոճրագործներից բաղկացած մի հանցախմբի պարագլուխն է։ 80-ական թթ. սկզբներին նա արդեն 5 տարի բանտարկված է եղել զեղծարարության եւ յուրացումների համար։ Ավելի ուշ նա մեղադրվեց շորթումների, ընդհատակյա առեւտրի եւ հրկիզման համար, սակայն ազատ արձակվեց 18 ամսվա նախնական կալանքից հետո, քանի որ մեղադրող կողմի վկաները հրաժարվեցին իրենց ցուցմունքներից։

Ռուսական լրատվամիջոցներում հաճախ է խոսվում հանցաշխարհի հետ քաղաքական գործիչների սերտաճման փաստերի մասին։ Սակայն, ինչպես իրավացիորեն նշում է ֆրանսիական «Պուեն» հանդեսը, քաղաքական գործիչների կողմից սպանության կազմակերպումը մնում է բացառիկ երեւույթ։ Տվյալ դեպքում Յուրի Շուտովին ներկայացվող մեղադրանքների առնչությամբ Ռուսաստանում մեծ աղմուկ է բարձրացել մանավանդ այն պատճառով, որ Սանկտ Պետերբուրգի քաղաքապետ Վլադիմիր Յակովլեւը 1997 թ. օրենսդրական ընտրություններում պաշտպանել է Շուտովի թեկնածությունը։ Հարց է ծագում, իսկ քաղաքապետն ինքը կապված չէ՞ արդյոք հանցաշխարհի հետ։ Պետերբուրգի ոստիկանության պաշտոնյաներից մեկը վերջերս հրապարակայնորեն զանգահարեց, որ Ռուսաստանի տխրահռչակ տամբովյան մաֆիան թափանցել է նույնիսկ Պետերբուրգի քաղաքապետարան։

Գ. Ք.

Է. Շեւարդնաձեն ժամանեց Ճապոնիա

ՏՈԿԻՈ, 4 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն ԻԼ-62Մ հատուկ ինքնաթիռով այսօր պաշտոնական աշխատանքային այցով ժամանեց Ճապոնիա, որտեղ նա նախկինում եղել է միայն որպես խորհրդային արտգործնախարարության ղեկավար։ Վրաստանի ղեկավարի այցը Ճապոնիա առաջինն է 1992 թվականին երկու երկրների միջեւ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատումից ի վեր։ Այսօր Վրաստանի ղեկավարը, որին ուղեկցում է նախարարների պատկառելի շքախումբը, Տոկիոյի «Իմպերիալ» հյուրանոցում կընդունի Ճապոնիայի արտգործնախարար Մասահիկո Կոմուրային, որից հետո Ճապոնիայի կառավարության ղեկավարի պաշտոնական նստավայրում կհանդիպի երկրի վարչապետ Կեյձո Օբուչիի հետ։ Էդուարդ Շեւարդնաձեի Ճապոնիայում գտնվելու վերջին օրը՝ մարտի 8-ին, ծրագրված է նրա ընդունելությունը կայսր Ակիհիտոյի մոտ։

«Նա շատ լավ էր համբուրվում», ասում է Լեւինսկին

Իսկ Քլինթոնը երգում է «Ես կվերապրեմ»

Մարտի 3-ին «Էյ-Բի-Սի» հեռուստաընկերությամբ Բարբարա Ուոլտերսին տված հարցազրույցը Լեւինսկու համար կարելի է ճանաչման գագաթնակետ համարել։ 2-ժամանոց հարցազրույցն ընդհատվել է ընդամենը 1-րոպեանոց գովազդով, որի համար պատվիրատուն վճարել էր 800 հազար դոլար։

«Երբեմն գիշերները ես ճչալով արթնանում էի, երկար ժամանակ չքնելով եւ մտածելով, թե ինչպես, ինչպես կարող եմ բնականոն դարձնել իմ կյանքը», «20/20» հեռուստածրագրին տված իր հարցազրույցում հայտարարել է Սպիտակ տան նախկին պրակտիկանտուհին։

Սուզ մազերը թափելով ուսերին, կրելով մանր ականջօղեր եւ մուգ զգեստ Լեւինսկու աչքերը փայլում էին, երբ պատմում էր Քլինթոնի հետ ծանոթանալու առաջին օրերի մասին։ Նա ժխտեց, թե դեռ սիրում է Քլինթոնին. «Երբեմն ես ջերմ զգացումներ եմ ունենում, երբեմն հիասթափվում եմ նրանով, երբեմն էլ ատում նրա հանդգնությունը... Սակայն, ընդհանուր առմամբ, ես արտասովոր ունեմ», ասել է նա։ Զարմանալի է, որ մինչ այդ Լեւինսկին անխոնջ պատմում էր, թե ինչպես է իր սպիտակեղենը նետել նախագահի վրա նրան համարելով «սեքսուալ հոգով արու»։ «Մենք ակնթարթորեն մտերմացանք, նրա հետ ինձ հանգիստ էի զգում, եւ դա զարմանալի էր։ Նա շատ լավ էր համբուրվում»։

«Ես ինձ աղբի կտոր եմ զգում։ Ես կեղտոտ եմ, շահագործված եւ հուսախաբ», անկեղծացավ Լեւինսկին, երբ դիտեց օգոստոսի 17-ին նկարահանված տեսաերիզը, որտեղ Քլինթոնը դիմում էր ժողովրդին ընդունելով իր գործած մեղքերը եւ, թողություն հայցելով, ներողություն խնդրելով ժողովրդից, բայց ոչ Լեւինսկուց, գրում է Ռոյթերը։

Արդյոք Քլինթոնը է խղճի խա՞յթ է զգում իր արարքի եւ դրա հետեւանքների համար։ «Երբ մտածում եմ Բիլ Քլինթոն-անձի մասին, կարծում եմ, որ անկեղծորեն զղջում է, սակայն Լեւինսկին։ Երբ մտածում եմ, որ այդ մարդը իսկական քաղաքական գործիչ է, կարծում եմ, որ ցավում է բռնվելու համար»։ ԱՄՆ-ի հեռուստատեսության մեջ բարձր վարկանիշ ունեցող Ուոլտերսը հայտնի է որպես ամենաչխնայող հարցազրուցավարներին անգամ խոստովանեցնելու մեծ վարպետ, որը, անկասկած, զգաց Լեւինսկին մի քանի անգամ արցունքոտելով աչքերը, հատկապես երբ խոսում էր մոր հետ ծագած բարդությունների եւ Սպիտակ տան սեքս-սկանդալի 13-ամիս տեւած դժվարությունների մասին։

Ընդհանուր առմամբ, Լեւինսկին իրեն շատ վստահ էր զգում, երբեմն բարձրաձայն ծիծաղելով, ուղղելով իր թիկնոցը կամ էլ վերեւ նայելով, երբ դժվարանում էր պատասխանել։

Քլինթոնը ցո՞ւյց էր տալիս, որ Լեւինսկին իրեն «ծառայում» էր լոկ սեռական կրքերը բավարարելու համար հարցին լրագրողը դրական պատասխան էր ստացել։ 25-ամյա աղջիկը նշել էր, որ ինքը խիստ վախեցել էր, երբ 98-ի հունվարի 16-ին պետական ինչ-որ պաշտոնյաներ հյուրանոցում հարցուփորձ էին արել Քլինթոնի հետ հարաբերությունների մասին. «Ես շվարել էի, երբեք այդքան չէի վախեցել»։ Միեւնույն ժամանակ, նա վստահ էր, որ Փոլա Ջոնսի՝ գործով Քլինթոնը ստիպված կլինի դատարանում երդվել, թե ուրիշ որեւէ մեկի հետ սեռական կապի մեջ չի՛ եղել, եւ մտադրվել էր նրան նախազգուշացնել. «Ես մտածում էի, թե ինչպես կարող եմ պաշտպանել նախագահին։ Ինչ՞քան է ես միջամտեի, երբ նա երդվում էր՝ ասելով, որ չի եղել»։

Միեւնույն ժամանակ, Քլինթոնն ի ցույց բոլորի անտեսեց Մոնիկա Լեւինսկու հարցազրույցը՝ փոխարենը մասնակցելով դեմոկրատ սենատոր Բոբ Տորիչելիի օգտին կազմակերպված դրամահավաքին եւ բեմում երգելով Գլորիա Գեյնորի հանրահայտ «Ես կվերապրեմ» (I will survive) երգը, տեղեկանում ենք Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունից։

Ա. Մ.

11-ամյա խաղահենը

Փորձելով հայտնաբերել համակարգչային խաղերի շուկա մուտք գործող գողացված ծրագրերի աղբյուրը, Մեծ Բրիտանիայի հետաքննիչներն անակնկալի եկան, երբ պարզեցին, որ հանցագործությունը ղեկավարում էր 11-ամյա մի դպրոցական։

Երեխան աշխատում էր իր ննջարանում՝ օգտագործելով հարուստ ծնողների գնած համակարգիչը, որը նախատեսված էր իրեն «տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նոր աշխարհին ծանոթացնելու համար»։ Ոստիկանության ժամանակ երեխայի ննջարանից առգրավվել էր ավելի քան 10 հազար ֆունտ ստեռլինգ արժողության 200 համակարգչային սկավառակ՝ բեռնավորված անօրինականորեն պատճենված նյութերով։ Օգտագործելով իր համակարգիչը, նա պատճենում էր լավ գնվող տեսախաղերը եւ վաճառում իր համադասարանցիներին ու մյուս դպրոցականներին։ Գիտենալով խաղերի իրական շուկայական գինը, փոքրիկը դրանք վաճառում էր արժեքի ընդամենը 1/5-ով։

Հետաքննիչները կարծում են, որ տղան ավելի քան 3 մլրդ ֆունտ ստեռլինգ արժեքով սեւ շուկայի ամենաերիտասարդ ծրագրահենն է։ Ոստիկանները չեն կարողանում ասել, թե քանի «կեղծ» սկավառակ է ընդամենը ստեղծել դպրոցականը, սակայն գիտեն, որ առօրինի գործունեությունը շարունակվել է 2 ամիս։ Ոչինչ չկասկածող նրա ծնողները զբաղված էին տեղեկանալով տանը երբեմն միայնակ մնացող իրենց մինուճարի համակարգչային զբաղմունքի մասին եւ վստահեցրել էին, որ դա այլեւս չի կրկնվի։

Ոստիկանությունն էլ իր հերթին առգրավել է մի քանի հազար ֆունտ ստեռլինգ արժողությամբ սարքավորումները, սակայն քրեական գործ չի հարուցել երեխայի տարիքի պատճառով, գրում է անգլիական «Թայմս» թերթը։

digitised by A.R.A.R.@

Ժողովրդի հոգու երգիչը

Գուսան Շահենի ծննդյան 90-ամյակին ընդառաջ

«Լսեցի՞ր, լաո, ինչ արի խաս, Ծնվա, աշխարհ եկա եւ ինչե՞ր տեսա...»:

Ով տեսել էր նրան գեթ մեկ անգամ, չէր մոռանա նրա կերպարը: Բարությամբ, հումորով լեցուն նրա խորունկ հոգին օթեւանում էր թիկնեղ, սարի պես ամուր մարմնում, ալեհեր մազերին Մասիսի ձյան շղարշն էր, աչքերում՝ երգի կարոտը: Շուրթերին՝ համազգացող, կարեկցող խորհուրդ, սրտում՝ հարազատ ժողովրդի ծով ակունքներից բխող, շահենական ինքնատիպ տաղ ու չափով վառվռուն երգը:

Մարդամոտ ու մարդասեր էր Գուսանը: Չարության, անհանդուրժողականության դիմաց՝ համբերատար եւ հանդուրժող, խռովահույզ հոգու դիմաց՝ իմաստուն ու կշռադատ, ցավդ երգով բալասանող, երջանկության համար՝ անկեղծորեն ուրախացող:

Գուսանին շա՜տ էին սիրում: Եվ ինչպես չսիրեինք, երբ օր-գիշերվա ցանկացած ժամի կարելի էր բացել նրա հյուրընկալ տան դուռը, քնից, գործից հանել, ապի՜ ջան, ապի՜, գիտե՞ս ինչ է եղել... Մարդկային այն տեսակն էր, որ ապրում, ստեղծագործում է մարդկանց համար, հանուն մարդկանց: Այն բացառիկներից, որի օգնության մեկնած ձեռքը երբեք չէր նահանջում: Մեզ՝ ջահելներիս համար հավաքական այն կերպարն էր ասես, որում գեղեցկորեն ներդաշնակվել-միահյուսվել էին մեր չտեսած երգրի կարոտը, հավերժականորեն տաքուկ ու կենդանի անունների ծաղկավետ փունջը՝ Վան, Մուշ, Սասուն... ազգագրական հին ու գունեղ խաղիկների ու երգասացությունների կանչող ելեւէջները, դարերի ու մեր գեների խորքում մոլորված առասպելական դյուցազնի՝ մեզ ժառանգած խորհուրդը: Մեծերի հետ մեծ էր, փոքրերի հետ՝ մանուկ, ամպրոպի հետ՝ որոտընդոստ, ծաղկի հետ՝ քնքուշ: Եվ ծաղկի անունով էլ կին ուներ: Նրբագեղ երգչուհի, որ Գուսանին բաժին ընկած «ծովեծով» Հայաստան-երկրով մեկ երգեց նրա երգերը, աշխարհին պատմելով Գուսանի ցավն ու խինդը:

Գուսանի դուստր, երաժշտագետ-ազգագրագետ Լիլինար Շահենի հետ մանրակրկիտ զննում ենք վարպետի պատկառելի ժառանգությունը: Զարմանալի եւ հիացմունքի է արժանի, որքա՜ն տարողունակ է, հարուստ, բազմաբեղուն: Տպագրված ու տակավին անտիպ երգեր, պատումներ ու պոեմներ, քառյակներ եւ առակներ, վերլուծություններ եւ հուշեր, Կրասարի սազանդարների տոհմածառի ուսումնասիրություն, իր պապերի երգի ու գերդաստանի պատմություն...

Հնչեղ ձայն ունեցող մեծ Սրդոյի Հովհաննեսի սյան ժառանգն է Գուսանը: Մեծ պապը մեծ հայտնի Առաքելն էր: Բնակություն էին հաստատել Խնուս գավառի Չարուխ գյուղում: Կարդում եմ Գուսանի «Իմ ծագումը» ինքնապատումը: Եվ մի հի՞ն կարոտ արթնանում է իմ մեջ, ասես երբեւէ նաեւ ինձ ծանոթ-հարազատ անուններ, պատկերներ են հառնում հիշողությանս մեջ: «Աշխասան ինձ պատմում էր, որ Խնուսի մեղրի նման մեղր չկար աշխարհում, որ ամենախաղցրահամ ջրերը Բինգյոլի սարի ջրերն էին, որ Արաքս եւ Արածանի գետերը սկիզբ էին առնում Բինգյոլից, որ աստվածային եդեմը հենց այստեղ էր, եւ Ադամն ու Եվան՝ սարի տակ: Երբ զատիկ էր լինում, ոտաբոբիկ ուխտի էինք գնում Թուխ Մանուկ վանք...»:

Ռուս-թուրքական պատերազմի ժամանակ, կանխազգալով թուրքերի հետագա գործողությունները, գերդաստանը գաղթում է Արեւելահայաստան: «Երբ եկանք ու հաստատվեցինք այս Նոր գյուղում, հիմնական պատճառը եղավ նրա որոշ նմանությունը երգրին: Կրասարը Ախուրյանի ափին էր, որը հիշեցնում էր Խնուս գետը, կամուրջը հին կամրջի նման էր, գետնի տակից սառնորակ ջուր էր հոսում, որը նմանեցրինք Բինգյոլի սառնորակ աղբյուրներին: Չկար Թուխ Մանուկը, մենք կառուցեցինք նորը: Բայց ամենակարեւորը չկար՝ չկային մեր երկնային մանանան, մեր բուժիչ բույսերը, մեր երգիր... Նա ուրիշ էր»: Այդպես էր պատմում Գուսանին Ասլան տատը: Իսկ Սարգիս պապն ավելացնում էր. «Խնուս խոր է, Բինգյոլը՝ խոր»: Այդպես էլ ապրեց իր կյանքը Գուսանը. ականջներում տատ-պապի մեղմական ձայնը, սրտում՝ Հայաստան-Ալագյազը, աչքերի դեմ՝ սպիտակափառ Արարատը:

Գուսան Շահենի ստեղծագործական գործունեության սկիզբը, որը ներառել է ստեղծագործական-կատարողական, բանահյուսական-հետազոտական, երաժշտական-կազմակերպչական ոլորտներ, կարելի է 1930 թ. համարել: Հայ մշակութային իրողության մեջ շատ եւ շատ անհատների ստեղծագործական կյանքի սկիզբն ու վերընթացը անմիջականորեն առնչվում են հայ երաժշտարվեստի մեծ երախտավոր Թաթուլ Ալթունյանի անվան հետ: Բացառություն չեղավ նաեւ Գուսան Շահենը: 1934-ի պիոներական հանրապետական օլիմպիադայի օրերին առաջին անգամ հնչեց Շահենի «Ղուկասյանի աղջիկներ» երգը՝ նրա համագյուղացի Թանգանուշ Բաղդասարյանի կատարմամբ: Եվ երգը, եւ կատարումն առաջին մրցանակի արժանացան: Երգը նոտագրեց երաժշտագետ Զավեն Վարդանյանը եւ հանձնեց Թաթուլ Ալթունյանին: Այն անմիջապես իր պատվավոր տեղը գտավ վերջինիս նորաստեղծ երգի-պարի պետական անսամբլի երգացանկում: Դա սկիզբն էր: Ամռան մի երեկո ընկերների մոտ, Երեւանում, Շահենը երգում է հնչեղ, ոգեւորված: Ձայնը թեւածում է պատուհանից դուրս, Աբովյան փողոց է ձգում-հավաքում բազում անցորդների: Միաստեղվում է ժողովուրդը, հայտնվում է միլիցիոներները, ցրելու երթեւեկությունը «խախտողներին»: Այդ պահին սենյակի դուռը թակում են: Ներս է մտնում, ինչպես պատմում էր Գուսանը, միջահասակ, զանգրահեր, հաճելի դեմքով մի մարդ, մոտենում է Շահենին եւ համբուրում: Ապա երկար զրուցում, համոզում մասնակցել այդ օրերին կոնսերվատորիայում ընթացող ընդունելության քննություններին: Թաթուլ Ալթունյանն էր: Գուսանի կյանքում հանդիպած մյուս մեծ արվեստագետը հայտնի երգչուհի, Ռոմանոս Մելիքյանի կին Արուս Բաղալյանն էր, որի վոկալ դասարանում սովորեց Գուսանը: Իր ստեղծագործական կապը Թաթուլ Ալթունյանի եւ նրա վերջնականապես կազմավորված երգի-պարի անսամբլի հետ շարունակվեց եւ առավել գործնական դարձավ: Գուսան Շահենի մեզ լավ հայտնի շատ երգեր տասնյակ տարիներ ծաղկեցրին այդ անսամբլի կատարողացանկը: Նրա շուրթերով շունչ առան 1939-ին Կրեմլի պալատի Սյունազարդ դահլիճում՝ հայ արվեստի եւ գրականության առաջին տասնօրյակի օրերը, երբ Գուսանն արժանացավ «Պատվո նշան» շքանշանի:

Ի՞նչն էր ավելի շատ սիրում Շահենը. ե՞րգը, թե՞ հայրենիքը... Գուցե, անբաժանելիորեն երկուսն էլ՝ միմյանցով պայմանավորված: Եվ հենց այդ չէ՞ր պատճառը, որ Մեծ հայրենականը սկսվելուն պես կամավոր մեկնեց ռազմաճակատ: Եվ արկերի պայթյունների դադարում ականջներում հնչում էր տատի ձայնը. «Խնուս ուրիշ ա, Բինգյոլը ուրիշ ա, զաո...»: Ու կռվում էր չարի դեմ Գուսանը՝ զենքով ու երգով:

Գուսան Շահենը հոդվածագրի հետ. 1988 թ.

1950-ից հաստատվեց Երեւանում: Իսկ նրա երգերն արդեն ճախրում էին Հայաստանի բոլոր քաղաք-գյուղ-ավաններում: Այդ գոհարներն ընդմիշտ զարդն էին դարձել բոլոր ճանաչված համույթների, հանրածանոթ կատարողների՝ Հովհաննես Բադալյանի, Արաքսի Գյուլզադյանի, Լուսիկ Քոշյանի, Ռուբեն Մաթեւոսյանի, Մանիկ Գրիգորյանի...

Շահենի ստեղծագործական ժառանգության մասնագիտական վերլուծությունը թույլ է տալիս եզրակացնել, որ նրա արվեստի հիմնական նվաճումներից մեկը մեղեդու եւ գրական տեքստի տաղաչափական կապն է, որը յուրովի է դրսեւորվում նրա երգերում: Լեզվա-ոճական մի շարք առանձնահատկությունների ուսումնասիրությունը հաստատում է, որ Գուսան Շահենը բացառիկ օժտվածության տեր ստեղծագործող է, որը տիրապետելով աշուղական տաղաչափությանը եւ ունենալով այդ արվեստի բնածին խոր զգացողություն, ազգային երաժշտամտածողության հիմքով կերտել է չափազանց հարուստ եւ ինքնատիպ համաձուլվածք: Դրա չափանիշներն են բարձր գեղարվեստականությունը, նրա արվեստի առինքնող ուժը, սիրելու եւ ժողովրդայնություն վայելելու ներքին կարողությունը:

Գուսան Շահենի երգերը, հայկական ժողովրդական երգարվեստի մաքրամաքուր ակունքների բարձրագույն պրոֆեսիոնալիզմով եւ արդի շնչով վերաիմաստավորված լինելուց զատ, ամեն մեկը, հատիկ-հատիկ, փոքրիկ արեգակների նման լույս ու ջերմություն են ճառագում, բարություն եւ սեր: Բազմազան է Շահենի երգերի նյութը՝ հայրենիք, բնություն, մարդ, պանդխտություն, մարդուն ուղղված խրատ՝ հաճախ խոհափիլիսոփայական երանգով: Կորցրած հայրենիքն իր հոգում ու երգում խրված անթեղված կրակ է: Այդ է պատճառը, որ նրա հայրենասիրական երգերում առանձնահատուկ տեղ է գրավում պանդխտության թեման: Իսկ սիրո՞... Շահենի երգարվեստում սերը հիմնական նյութ-բովանդակությունն է իր բազմաճյուղ դրսեւորումներով: Սիրերգա՞կ է Շահենը, թե՞ հայրենասեր, խրատո՞ղ, թե՞ գովք անող կամ խարազանող... Այս բոլորը մեկտեղ՝ Շահենն է: Եվ հիմա էլ որ լիներ մեզ հետ, դարձյալ կլիներ ինքը, Շահենը, ասես մեր այս օրերի համար գրած իր տողերով. «Հեյ, դու աշխարհ, աղտոտվել ես, կեղտի կծիկ ես դարձել, Պղտորվել են գետ ու օվկիան, հոտած ճահիճ ես դարձել...»: Կասեր, իր լայն կրծքով հոգոց կհաներ, հետո փակված սրտով ու երազուն աչքերով կնայեր Մասիսին ու քաղցրանուշ-մեղմիկ ձայնով կերգեր. «Չինար Լեյլու Մեջնունն եմ ես...»:

Ու կմտածեինք, որ այնուամենայնիվ՝ սիրո երգիչ էր Գուսանը: Սեր, որ միայն ուներ իր սրտում՝ կորուսյալ երգրի եւ Հայաստանի, երգ ու տաղի, վարդ անունով իր կնոջ, մերձավորների, շրջապատի, բոլորիս համար:

Մարդ, որի հետ շփման ամեն մի ժամը՝ կյանքի իմաստուն ու գեղեցիկ դաս էր դառնում: Մարդ, որն իր ժողովրդի հոգու երգիչն էր:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
երաժշտագետ,
արվեստագիտության թեկնածու

ՌՈՒՄԻՆԻԱ

«Հայ դեմքեր Ռումինիայում» հատորը՝ վերահրատարակված

Ռումինիայի Հայոց միության «Նոր կեանք» երկլեզու ամսաթերթը տեղեկացնում է, որ հայտնի հրապարակախոս Բոգդան Քըուշի (Արշակ Պողոսյան) 1997-ին հրապարակած «Հայ դեմքեր Ռումինիայում» հատորն այնքան մեծ ժողովրդականություն է վայելել, որ պահանջ է զգացվել վերահրատարակելու: Հեղինակն օգտվելով ընձեռված հնարավորությունից, վերամշակել եւ զգալիորեն հարստացրել է կենսագրական հանրագիտարանը, որն այժմ նախկին 349-ի փոխարեն 503 անձերի մասին է տեղեկություններ ամփոփում: Հրատարակվել է «Արարատ» հրատարակչության կողմից:

Տեղեկատվության մեջ նշվում է, որ ըստ պատմական տվյալների, հայերը 12-րդ դարից են հաստատվել ռումինական հողի վրա, նախ՝ Մոլդովա, Վալախիա եւ ապա Տրանսիլվանիա: Այդ հյուրընկալ տարածքներում նրանք կառուցել են եկեղեցիներ, դպրոցներ, կազմել են առեւտրական եւ արհեստակցական միություններ, մասնակցել երկրի մշակութային, գիտական եւ տնտեսական կյանքին:

Հ. Ծ.

ԳԼԵՆԴԵՅԼ

Պրոֆ. Ալիշան Պայրամյանի գրքի շնորհանդեսը

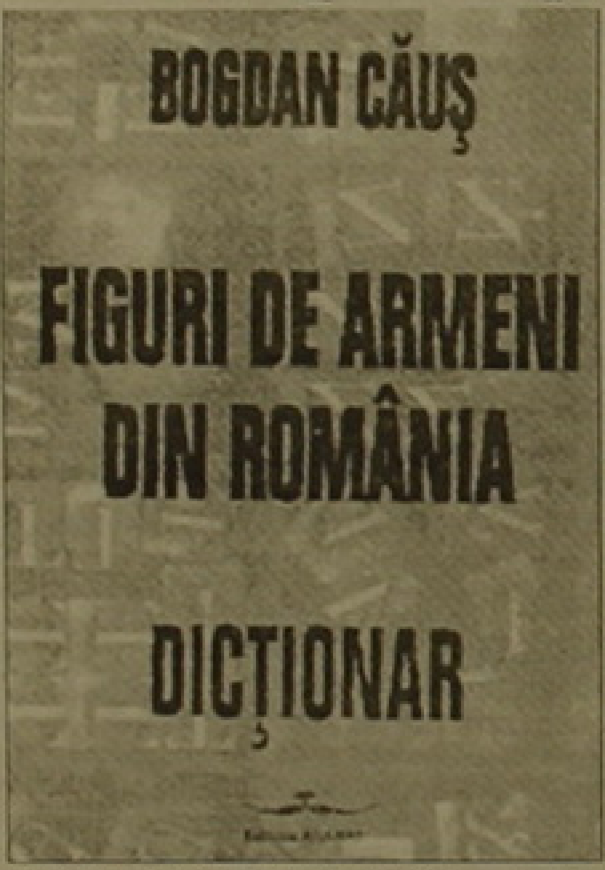

Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթը տեղեկացնում է, որ Գլենդեյլի հանրային գրադարանում փետրվարի 4-ին տեղի է ունեցել պրոֆ. Ալիշան Պայրամյանի «Ալեքսանդրեթի սանճաքի հարցը եւ միջազգային դիվանագիտությունը 1936-1939 թթ.» գրքի շնորհանդեսը: Երեկոյի բացումը կատարել է կազմակերպիչ միության Բեյլանի հայրենակցականի կողմից Արա Պետրոսյանը: Հեղինակի կենսագրականն է ներկայացրել Վահան Փահարյանը, իսկ գրքի մասին դրվատանքի խոսքերով հանդես է եկել պրոֆ. Ավետիս Փափազյանը, որը հանգամանորեն վերլուծել է հեղինակի տարած աշխատանքը: Գնահատանքի խոսք է արտասանել պատմաբան Երվանդ Սարգսյանը: Կարդացվել է Երեւանից ստացված պրոֆ. Նիկոլայ Հովհաննիսյանի շնորհավորական հեռագիրը:

Վերջում շնորհակալական խոսք է ասել հեղինակը, նշելով, որ 30 տարի հետո վերջապես հնարավոր է եղել հրատարակել դոկտորական իր ավարտաճառը:

Հ. Ծ.

ՆՈՐՈՒՅԹՆԵՐ

Բազմաստիճան կրթական ծրագրերը հետապնդում են որակյալ կադրեր պատրաստելու նպատակ

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքում ամրագրված է, որ կրթական համակարգում ներդրվելու են բազմաստիճան կրթական ծրագրեր, իրավահավասար կլինեն պետական եւ ոչ պետական հավատարմագրված ուսումնական հաստատություններում տրվող ավարտական վկայականները, պետք է ստեղծվեն լիցենզավորման եւ հավատարմագրման ծառայություններ: Այս դրույթները նորույթ են մեր կրթական համակարգում:

Կրթության եւ գիտության փոխնախարար Միհրան Ստակյանն ասաց, որ կրթական բազմաստիճանության մեջ առաջինը կրտսեր մասնագետի կրթական աստիճանն է, որը ստանում են միջնակարգ մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների ուսանողները՝ անցնելով երեք տարվա ուսուցում: Այս համակարգը, կարծես, փոխարինում է տեխնիկումներին, բայց, ըստ փոխնախարարի, այն գտնվում է տեխնիկումների եւ բուհերի միջեւ: Այսինքն՝ քոլեջ է, որի կանոնադրության համաձայն երկրորդ կուրսի բարձր առաջադիմություն ունեցող ուսանողը կարող է ուսումը շարունակել բուհում: Իսկ սա նշանակում է, որ քոլեջների եւ բուհերի ուսումնական ծրագրերը համարյա պետք է նույնը լինեն, եւ քոլեջներում կդասավանդեն բուհերի դասախոսները՝ պահպանելով ուսուցման որակը:

Երկրորդ կրթական աստիճանը բակալավրականն է, որը շնորհվում է բուհում չորս տարի սովորած ուսանողին ավարտական աշխատանք կամ դիպլոմ պաշտպանելուց հետո: Սա, փաստորեն, փոխարինելու է բուհերի հնգամյա կրթական ծրագրերին:

Հաջորդ աստիճանը մագիստրատուրան է, որտեղ կարող են ընդունվել բակալավրի կամ նրան համարժեք կրթական աստիճան ստացած անձինք: Ըստ փոխնախարարի, այս կրթական ծրագիրը ավելի շատ հետազոտական բնույթ է կրում, քան ուսումնական: Երկու տարվա ուսուցումից հետո ուսանողը պաշտպանում է թեզը եւ ստանում տվյալ բնագավառի մագիստրոսի աստիճան:

Վերջին աստիճանը բոլորիս հայտնի ասպիրանտականն է, որտեղ ընդունվում են մագիստրատուրան ավարտած մարդիկ:

«Այսպիսով պահպանված է ուսուցման շարունակական բնույթը, եւ բազմաստիճան կրթական ծրագրերը հետապնդում են որակյալ կադրեր պատրաստելու նպատակ», ավելացրեց փոխնախարարը:

digitised by A.R.A.R.@

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ուժերի կարեւոր փորձամրցում

Եվրոպայի առաջնության ընտրական խաղերին նախապատրաստվող Հայաստանի հավաքականը կարեւոր փորձամրցում անցկացրեց Վարշավայում: Մեր ընտրանին այստեղ ընկերական խաղում հանդիպեց Լեհաստանի հավաքականի հետ:

Հայաստանի հավաքականը խաղադաշտ մտավ այսպիսի կազմով **Ռոման Բերեզովսկի, Երվանդ Սուքիասյան, Արթուր Մկրտչյան, Սարգիս Հովսեփյան, Արմեն Ադամյան, Հարություն Վարդանյան, Արթուր Պետրոսյան, Հայկ Հարությունյան, Կարեն Մարկոսյան, Արմեն Շահգելդյան, Տիգրան Եսայան:**

Մեր ֆուտբոլիստների պատրաստականության մակարդակը հետեւում էր ոչ միայն հավաքականի գլխավոր մարզիչ Սուրեն Բարսեղյանին ու նրա օգնականներին, այլ նաեւ ընտրական խաղերում Հայաստանի թիմի մրցակիցների մարզիչներին: Այսպես, «Լեգիա» մարզադաշտի տրիբունաներում էին Ռուսաստանի հավաքականի երկրորդ մարզիչ Միխայիլ Գերշկովիչը, տնօրեն Նազար Պետրոսյանը, Ֆրանսիայի հավաքականի երկրորդ մարզիչը: Խաղը հետեւել էր նաեւ Անգլիայի ու Շվեյցարիայի հավաքականների մարզիչներին:

Մեր ֆուտբոլիստներն ինչ-որ կաշկանդված սկսեցին խաղը: Իսկ դաշտի տերերը, օգտվելով դրանից, անմիջապես սուր գրոհների անցան: Արդեն 5-րդ րոպեին Լեհաստանի հավաքականը բացեց խաղի հաշիվը: Միրոսլավ Տշյակը, ստանալով խաղընկերոջ հաշվենկատ փոխանցումը, մոտ տարածությունից գրավեց Հայաստանի հավաքականի դարպասը: Դրանից հետո մեր խաղացողները վերագտան իրենց եւ կարողացան աստիճանաբար հավասարեցնել խաղը: Հատկապես ակտիվ էին գործում Պետրոսյանը, Շահգելդյանը, Եսայանը:

Թե առաջին խաղակեսում, թե երկրորդում մեր ֆուտբոլիստները կարող էին հավասարեցնել հաշիվը, սակայն ամեն անգամ ինչ-որ բան չէր ստացվում: Նշենք, որ հաջող էր խաղում նաեւ լեհերի դարպասապահ Ադամ Մատիսեկը: Լեհաստանի հավաքականի ֆուտբոլիստները նույնպես գոլ խփելու հնարավորություններ ունեցան: Բավական է ասել, որ երկու-երեք անգամ տհաճություններից մեզ փրկեց դարպասաձողը, իսկ մի քանի անգամ պարզապես հիանալի խաղ ցույց տվեց դարպասապահ Բերեզովսկին:

Այդպես էլ այս լարված, դժվար հանդիպումն ավարտվեց Լեհաստանի հավաքականի նվազագույն առավելությամբ: Մեր ֆուտբոլիստներն արժանիորեն հանդես եկան, սակայն այս խաղը ցույց տվեց, որ Ռուսաստանի եւ Ֆրանսիայի հավաքականների հետ կարեւորագույն հանդիպումներից առաջ դեռ լուրջ անելիքներ կան:

Չեմպիոնների լիգայի 1/4 եզրափակիչի առաջին խաղերը

Անցկացվեցին եվրոպական երկրների ակումբային թիմերի ամենահեղինակավոր մրցաշարի՝ Չեմպիոնների լիգայի քառորդ եզրափակիչ փուլի առաջին հանդիպումները:

«Ռեալ»—«Դինամո» խաղից առաջ մադրիդցիների նոր գլխավոր մարզիչ, ուելսցի Ջոն Տոշակը (նա վերջերս է փոխարինել իտալացի Արիգո Սակկիին) հայտարարել էր, թե չի կասկածում իր թիմի հաղթանակին, սակայն դրա համար անհրաժեշտ է չեզոքացնել կիեւցիների Շեւչենկո-Ռեբրով զույգին: Սակայն... Սպասվածին հակառակ, «Սանտյագո Բեռնաբեու» մարզադաշտում ընդամենը 40 հազար հանդիսատես էր հավաքվել: Խաղն անցավ դաշտի տերերի առավելությամբ: Նրանք ավելի շատ էին տիրում գնդակին, ավելի մեծ թվով սպառնալիքներ ստեղծեցին կիեւցիների դարպասին: Վերջիններս ավելի շատ մտածում էին պաշտպանության մասին՝ երբեմն-երբեմն դիմելով սուր հակագրոհների: Հաշիվը բացվեց 55-րդ րոպեին, երբ արագ անցումից հետո Անդրեյ Շեւչենկոն գրավեց մադրիդցիների դարպասը: 12 րոպե անց «Ռեալը» խփեց պատասխան գոլը. տուգանային հարվածով խորվաթ Պրեդրագ Միյատովիչը գնդակն ուղարկեց կիեւցիների դարպասի վերին անկյունը: Այդպես էլ այս հետաքրքիր խաղը ոչ-ոքի ավարտվեց՝ հյուրերին մեծ հույսեր թողնելով պատասխան հանդիպումից առաջ:

Լավատեսական տրամադրություններով կնախապատրաստվեն երկրորդ խաղին նաեւ Պիրեյի **«Օլիմպիակոսի»** ֆուտբոլիստները: Թուրինի **«Յուվենտուսի»** հետ խաղում նրանք բացահայտորեն զիջում էին մրցակիցներին: Իտալացիները կարողացան երկու անգամ գրավել հույների դարպասը. գոլերը խփեցին Ֆիլիպո Ինձագին (38-րդ րոպեին) եւ Անտոնիո Կոնտեն (79՛): Հայտնի չէ, թե ինչպիսին կլիներ հաշիվը, եթե չլիներ հյուրերի դարպասապահ Դիմիտրիոս Էլեֆթերոպուլոսի փայլուն խաղը: 96-րդ րոպեին (մրցավարն ավելացրել էր ժամանակը) «Յուվենտուսի» տուգանային հրապարակում վայր ընկավ «Օլիմպիակոսի» խաղացողը: Մրցավարը իտալացիների դարպասապահ Անջելո Պերուցցիին դեղին քարտ ցույց տվեց եւ նշանակեց 11 մետրանոց տուգանային հարված: Անդրեաս Նինիադիսն իրացրեց այն, եւ հաշիվը դարձավ 2-1:

Մյուս երկու խաղերն ավարտվեցին միեւնույն 2-0 հաշվով: Գերմանական երկու թիմերի՝ **«Բավարիայի»** եւ **«Կայզերսլաուտերնի»** հանդիպման ժամանակ մյունխենցիները կրկին ապացուցեցին, որ իրենք են ուժեղագույնը: Բրազիլացի Էլբերի (31՛) եւ Ստեֆան Էֆենբերգի (35՛) ճշտակի հարվածները հաղթանակ բերեցին «Բավարիային»:

Մեծ հետաքրքրությամբ էր սպասվում **«Մանչեսթեր Յունայթեդի»** եւ **«Ինտերի»** խաղը: Միլանցիների կազմում բացակայում էր վնասվածք ստացած բրազիլացի Ռոնալդոն, եւ պարզ էր, որ նրանց գրոհների թափն այն չի լինի: Իրոք, հանդիպման ընթացքը թելադրեցին անգլիացիները, եւ նրանց հարձակվող Դուայթ Յորքը երկու անգամ (7-րդ եւ 45-րդ րոպեներին) գրավեց «Ինտերի» դարպասը: Գոլերը շատ նման էին իրար. երկու դեպքում էլ եզրից դիպուկ փոխանցումներ կատարեց կիսապաշտպան Դեւիդ Բեքհեմը, որից հետո Յորքն արեց իր «սեւ գործը»:

Ռեալ (Իսպանիա)—Դինամո (Ուկրաինա)՝	**1-1**
Յուվենտուս (Իտալիա)—Օլիմպիակոս (Հունաստան)՝	**2-1**
Բավարիա (Գերմանիա)—Կայզերսլաուտերն (Գերմանիա)՝	**2-0**
Մանչեսթեր Յունայթեդ (Անգլիա)—Ինտեր (Իտալիա)՝	**2-0**

Չեմպիոնների լիգայի քառորդ եզրափակիչի պատասխան խաղերը կանցկացվեն մարտի 17-ին:

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ

Առաջնությունն ավարտվեց, առջեւում պատասխանատու մրցումներ են

Երեւանում, «Դինամո» ընկերության մարզադահլիճում անցկացվեց հունահռոմեական ոճի ըմբշամարտի Հայաստանի առաջնությունը:

Մրցաշարին մասնակցեցին հանրապետության տարբեր մարզերի 97 ըմբիշներ: Ահա թե ովքեր դարձան առաջնության մրցանակակիրներ ըստ քաշային կարգերում. 54 կգ՝ Վահան Ջուհարյան (Գյումրի), Արտաշես Մինասյան (Գյումրի), Արմեն Թովմասյան (Երեւան), 58 կգ՝ Կարեն Մնացականյան (Երեւան), Արթուր Սարգսյան (Երեւան), Կարեն Մովսիսյան (Գյումրի), 63 կգ՝ Վաղինակ Գալստյան (Երեւան), Արթուր Թադեւոսյան (Երեւան), Սերոբ Զաքարյան (Գյումրի), 69 կգ՝ Մովսես Կարապետյան (Երեւան), Հմայակ Բաբայան (Երեւան), Սամվել Սանոսյան (Գյումրի), 76 կգ՝ Արման Գեղամյան (Ախուրյան), Արթուր Իսկանդարյան (Գյումրի), Ռոբերտ Պետրոսյան (Երեւան), 85 կգ՝ Լեւոն Գեղամյան (Ախուրյան), Արման Պետրոսյան (Արմավիր), Գայուս Աբրահամյան (Գյումրի), 97 կգ՝ Խորեն Պապոյան (Գյումրի), Արթուր Ալոյան (Երեւան), Արման Ղալեչյան (Երեւան), 130 կգ՝ Հայկազ Գալստյան (Էջմիածին), Սարգիս Թադեւոսյան (Գյումրի), Լեւոն Պետրոսյան (Վարդենիս):

Առաջնությունը մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել մասնագետների եւ մարզասերների շրջանում: Եվ նշենք, որ այն ընթացավ մարզական ու կազմակերպական բարձր մակարդակով: Առաջնության մասնակիցների պատրաստականության մասին խնդրեցինք իր կարծիքը հայտնել հունահռոմեական ոճի ըմբշամարտի պետական մարզիչ Սամվել Հարությունյանին: Ահա թե նա ինչ ասաց. «Նայելով ընթացող գոտեմարտերը՝ հիշողությամբ ես գնացի այն ժամանակները, երբ մարզաձեւը ծաղկում էր ապրում մեզանում, ըմբիշները բարձր վարպետություն էին ցուցադրում, շատ մեծ էր մրցակցությունը: Այժմ էլ համարյա բոլոր քաշային կարգերում 4-5 մարզիկներ հավակնում էին հաղթողի կոչմանը: Այս առաջնությունում ըմբիշները լավ պատրաստականությամբ աչքի ընկան: Այո՛, վերջին շրջանում մեր հունահռոմեականների վարպետության զգալի աճ է նկատվում, ինչը մեծապես պայմանավորված է մարզաձեւի նոր ղեկավարության լուրջ աշխատանքով: Սրա մասին հաստատում է նաեւ վերջերս Իրանում անցկացված հեղինակավոր միջազգային մրցաշարում ունեցած հաջողությունը: Այժմ մեր ըմբիշները պատրաստվում են հանդես գալ «Ակրոպոլիս-99» միջազգային խոշոր մրցաշարում: Սակայն, իհարկե, տարվա կարեւորագույն մրցումները Եվրոպայի եւ աշխարհի առաջնություններն են: Եվ հուսանք, որ Հայաստանի ներկայացուցիչներն այնտեղ եւս հաջող մրցելույթներ կունենան»:

Հուշամրցաշարի գավաթը «Կիլիկիային»

Արմավիրում անցկացվեց ֆուտբոլի ճանաչված մրցավար Ռուդոլֆ Միրիմանյանի հուշամրցաշարը, որին մասնակցեցին հանրապետական առաջնության բարձրագույն եւ առաջին խմբերի մասնակից 12 թիմեր:

Նրանք նախ շրջանային մրցակարգով իրենց հարաբերությունները պարզեցին երկու խմբերում, որտեղ առաջին տեղեր գրավողները պայքարեցին պատվավոր մրցանակի համար, իսկ երկրորդ տեղեր գրավող թիմերը մրցեցին 3-րդ տեղի համար: Առաջին խմբում Արտաշատի «Դվինը» եւ Գյումրիի «Շիրակը» հավասար 13-ական միավոր վաստակեցին: Առաջին տեղը շնորհվեց «Դվինին», քանի որ նրա խփած եւ բաց թողած գնդակների տարբերությունն ավելի մեծ էր: Երկրորդ խմբում առաջին եւ երկրորդ տեղերը գրավեցին Երեւանի «Կիլիկիա» (նախկին «Փյունիկ») եւ «Զվարթնոց» թիմերը:

Գավաթի համար «Կիլիկիա»-«Դվին» խաղը հիմնական ժամանակում ավարտվեց 3-3 հաշվով: Լրացուցիչ 11 մետրանոց հարվածներն ավելի դիպուկ իրացրեցին «Կիլիկիայի» ֆուտբոլիստները: Այսպիսով, Սամվել Պետրոսյանի գլխավորած թիմն առաջին անգամ տիրեց մրցանակին:

Երրորդ տեղը գրավեց «Շիրակը», որը 3-1 հաշվով հաղթեց «Զվարթնոցին»:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ԽԱՉԲԱՌ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Կախովկա: 2. Երեւակ: 3. Նինվե: 4. Սողոմոն: 7. Տիգրոն: 9. Առաքելյան: 10. Կառավարենց: 12. Հորացիո: 13. Բալասոն: 18. Վազարի: 19. Ֆորտունա: 21. Վերսաչի: 24. «Արեւիկ»: 25. Սիփան:

Հորիզոնական

5. Մարդուրի: 6. Միրոնով: 8. Մաքսիմովա: 11. Սկեւռա: 14. Ժարով: 15. Հոնորար: 16. Վերսալ: 17. Վալմար: 20. Պիղատոս: 22. Քոչար: 23. Անդեր: 26. Էրիտրոցիտ: 27. Օնտարիո: 28. Կարպաչո:

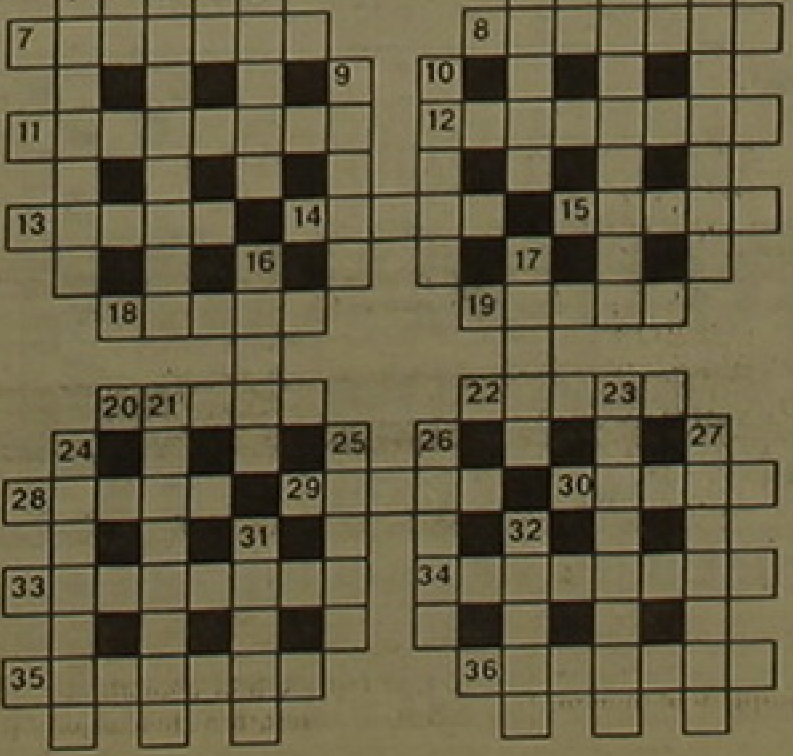

Ուղղահայաց

1. Իտալացի գրող, «Չոչարա» վեպի հեղինակը: 2. Ձնծաղիկից հետո ծաղկող մանուշակագույն ծաղիկ, վայրի հիրիկ: 3. «Գարգանտյուա եւ Պանտագրյուել» վեպի հեղինակը: 4. Պետություն Հարավ-արեւելյան Ասիայում: 5. Խորհրդային հոգեբան, ուսումնասիրել է մանկավարժության եւ անձի հոգեբանության խնդիրները: 6. Չկնատեսակ: 9. Ֆրանսիական կինոյի գերաստղ: 10. Հնագույն պաշտպանական զենք, վահան: 16. Շվեդական ավտոմեքենայի մակնիշ: 17. Հնդիկ կին պետական գործիչ: 21. Պետություն Միջին Արեւելքում: 23. Հայ նկարիչ, «Ծաղկած ծիրանենիներ» կտավի հեղինակը: 24. Սփյուռքահայ ծաղրանկարիչ: 25. Գերմանացի բանաստեղծ, հրապարակախոս, քննադատ, «Լյուսենցիա» երկերի ժողովածուի հեղինակը: 26. Օսրոյենեի (Եդեսիայի) թագավորության գահակալների անունը: 27. Բուլղարացի բանաստեղծ: 31. Երկաթուղային կայարան Հայաստանի հյուսիսում: 32. Ճարտարապետական տարր:

Հորիզոնական

7. Ուշ միջնադարում Եվրոպայում ճարտարապետության մեջ տարածված ոճ: 8. Հայազգի թատերական գործիչ, ռեժիսոր, աշխատել է Մոսկվայի Վախթանգովի անվան թատրոնում: 11. Երբացեղ ոչխարների ցեղախումբ: 12. 70-ական թթ. «Արարատ» ֆուտբոլային թիմի մարզիչը: 13. Տեսադաշտի, անծայրություն, ողջույն: 14. Կալիումի, նատրիումի, բարիումի եւ բորակաթթվային աղերի ընդհանուր անվանումը: 15. Միսիսիպիի ափերին ապրող ամերիկացի նեգրերի նվագարական մեներգը, որը հայտնի է XIX դ. վերջերից: 18. Ըմբշամարտում չպարտված, չգետնված: 19. Քաղաք Էստոնիայում: 20. Հրեաների գերագույն աստվածը: 22. Ամերիկյան քաղաքական, պետական գործիչ: 28. Կղզի Տիրենյան ծովում: 29. Րաֆֆու վեպերից: 30. Գեղարվեստական ստեղծագործության կամ պատմության հատված: 33. Սփյուռքահայ գրականության հիմնադիրներից, «Ծերունի Վարդանիկ», «Սիրո պատմություն» վեպերի հեղինակը: 34. Երաժշտական ստեղնավոր գործիք: 35. Մ. Գորկու հայտնի պիեսը: 36. Ռուս ֆիզիկոս, հասարակական գործիչ, մեծ մարդասեր, հայ ժողովրդի բարեկամը:

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ

Արկադի Ղուկասյան. «Առանց տարածաշրջանում տեւական կայունության մեր բոլոր ջանքերը կկորցնեն իրենց իմաստը»

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՄԱՐՏ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի գլխավորած պաշտոնական պատվիրակությունը, որի կազմում են արտաքին գործերի նախարար Նաիրա Մելքումյանը եւ ԼՂՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավարի տեղակալ Սուրեն Գրիգորյանը, փետրվարի 27-ին ժամանել է Լոս Անջելես:

Հաջորդ օրը կիրակի, Հայ Առաքելական եկեղեցու Գլենդելի սուրբ Մարիամ եկեղեցում տեղի է ունեցել հատուկ պատարագ, որը մատուցում էր Վաչե արքեպիսկոպոս Հովսեփյանը:

Այդ սոցիալ-դեմոկրատական Հնչակյան, Հայ հեղափոխական դաշնակցություն եւ Ռամկավար ազատական կուսակցությունների ներկայացուցիչների կողմից Լոս Անջելեսում կազմակերպվել է հանդիսավոր հանդիպում Փասադենա քաղաքի հասարակայնության հետ՝ նվիրված արցախահայության ազգային-ազատագրական պայքարի 11-րդ տարեդարձին:

Հանդիպման մասնակիցների առջեւ իր ունեցած ելույթում Արկադի Ղուկասյանն ընդգծել է ազգային միասնության անհրաժեշտությունը, առանց որի Արցախը չէր հաղթի, միաժամանակ կարեւորելով Սփյուռքի աջակցությունը ղարաբաղյան շարժմանը: «Մեր յուրաքանչյուր հանդիպում լինի դա Արցախում, Ամերիկայում կամ որեւէ այլ հայկական միջավայրում, պետք է ծառայի մեր ջանքերի համախմբմանը հանուն համազգային խնդիրների լուծման, եւ այդ համատեքստում ղարաբաղյան հիմնախնդրի արդարացի կարգավորմանն ու Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության բարգավաճմանը», նշել է ԼՂՀ նախագահը:

Արկադի Ղուկասյանն այդ առումով նշել է այն կարեւոր դերը, որ տարիներ ի վեր կատարել է ու շարունակում է կատարել Լոս Անջելեսի հայկական համայնքը, մասնավորապես, ընդգծելով հեռուստամարաթոնների նշանակությունը Գորիս-Շուշի-Ստեփանակերտ մայրուղու շինարարության գործում: ԼՂՀ նախագահը համայնքին շնորհակալություն է հայտնել Արցախի համար կենսական նշանակություն ունեցող այդ մայրուղու նախագծի իրականացմանն ուղղված անգնահատելի ջանքերի համար:

«Առանց տարածաշրջանում տեւական կայունության մեր բոլոր ջանքերը կկորցնեն իրենց իմաստը, նշեց ԼՂՀ նախագահը: Արցախի իշխանությունները հատուկ ուշադրություն են դարձնում պաշտպանության բանակի զորացման ու նրա արդիականացման խնդիրներին՝ որպես տարածաշրջանում կայունության երաշխիքի»: Այնուհետեւ Արկադի Ղուկասյանը ներկայացրել է ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման բանակցային գործընթացի ներկա իրավիճակը:

Հանդիպմանը ելույթ են ունեցել նաեւ ԼՂՀ արտգործնախարար Նաիրա Մելքումյանը, ԱՄՆ-ում ՀՀ դեսպան Ռուբեն Շուգարյանը, Լոս Անջելեսում ՀՀ գլխավոր հյուպատոս Արմեն Մելքոնյանը: Ծրագրին մասնակցում էին նաեւ Լոս Անջելեսի հայկական համայնքի երգչախումբը, Համազգայինի «Անի» պարային խումբը եւ հայկական գործիքային նվագախումբը:

Կիրակնօրյա մեկ այլ միջոցառում սկսվել է ԼՂՀ պետական դրոշի բարձրացման արարողությամբ ՀՄԸՄ-ի, ՀՄՄ-ի եւ Հայկական երիտասարդական ընկերության (ՀԲԸՄ) սկաուտների մասնակցությամբ: Հնչեցին ԱՄՆ, ՀՀ եւ ԼՂՀ ազգային օրհներգերը:

Ցուցադրվել է նաեւ արցախահայության ազգային-ազատագրական պայքարի 11-րդ տարեդարձին նվիրված վավերագրական տեսաֆիլմ, որը պատրաստել էր «Հորիզոն» հեռուստաստուդիան:

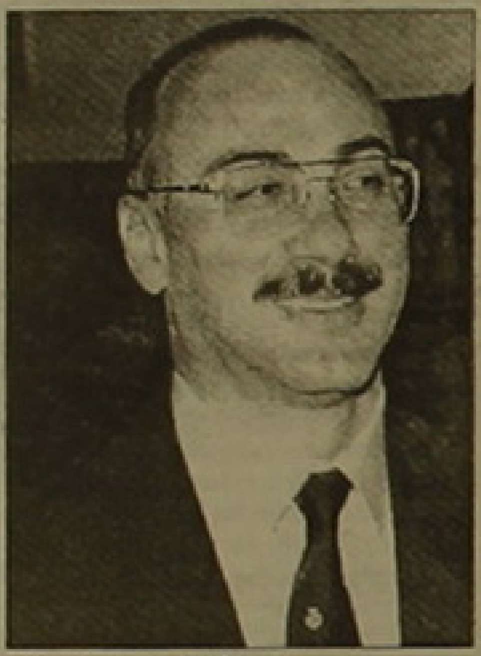

Մարտի 1-ին ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի գլխավորած պաշտոնական պատվիրակությունն այցելել է Լոս Անջելեսի Մանուկյան-Դեմիրճյան եւ Աղաջանյան վարժարանները: Տեղի ունեցած հանդիպումներին մասնակցում էին այդ ուսումնական հաստատությունների սովորողները, հոգաբարձուների խորհուրդների անդամները եւ պրոֆեսորա-դասախոսական անձնակազմը: ԼՂՀ նախագահը պատասխանել է հյուրընկալների բազմաթիվ հարցերին, որոնք վերաբերում էին Արցախի ներկայիս կացությանը, հանրապետության ղեկավարության ներքին եւ արտաքին քաղաքականությանը:

Հանդիպումների ավարտից հետո հյուրերը ներկա են գտնվել ԼՂՀ նախագահի եւ նրան ուղեկցող անձանց պատվին կազմակերպված ընդունելությանը:

Նույն օրը տեղի են ունեցել ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի հանդիպումները ԱՄՆ-ում Հայ կաթոլիկ եկեղեցու ղեկավար հայր Ռաֆայելի հետ, ինչպես նաեւ Հնչակյան կուսակցության կենտրոնական կոմիտեում:

Միաժամանակ ԼՂՀ արտգործնախարար Նաիրա Մելքումյանը հանդիպել է Կալիֆոռնիա նահանգից կոնգրեսական Քրիս Քոկսի հետ:

Երեկոյան Արկադի Ղուկասյանը ելույթ է ունեցել Լոս-Անջելեսի Միջազգային հարցերի խորհրդում, որտեղ ներկայացրել է ԼՂՀ իշխանությունների դիրքորոշումը ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման հարցում, որպես ինքնուրույն քաղաքական գործոն Լեռնային Ղարաբաղի դերը տարածաշրջանային կայունության ապահովման գործընթացում:

Մարտի 2-ին ԼՂՀ պատվիրակությունը հանդիպում է ունեցել հայ համայնքի ղեկավարների հետ, որին ներկա են եղել շուրջ 150 մարդ: Արկադի Ղուկասյանը ներկաներին ծանոթացրել է Լեռնային Ղարաբաղի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակին եւ պատասխանել նրանց բազմաթիվ հարցերին:

Այնուհետեւ ԼՂՀ նախագահը եւ պատվիրակության անդամները զրույց են ունեցել Քըրք Քըրքորյանի հետ, որի ընթացքում նախագահը հայտնի գործարարին տեղեկացրել է Լեռնային Ղարաբաղի ներքաղաքական ու տնտեսական իրավիճակի եւ բանակցային գործընթացի հեռանկարների մասին:

Կայացել է նաեւ հանդիպում Լոս Անջելեսի հայ ոսկերիչների հետ: Քննարկվել են Լեռնային Ղարաբաղի տնտեսական զարգացման հարցեր եւ նոր աշխատատեղեր ստեղծելու նպատակով ղարաբաղյան տնտեսության մեջ հնարավոր ներդրումների խնդիրները: Ամերիկայի հայ ոսկերիչների միության ղեկավար Սարգիս Կիցինյանը տեղեկացրել է, որ ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանն ընտրվել է այդ կազմակերպության պատվավոր անդամ:

Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը հերքում է Գուլուզադեի հայտարարությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՄԱՐՏ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը տեղական հեռուստատեսությամբ անմիջապես հերքել է BBC ռադիոկայանին տված հարցազրույցում Ադրբեջանի պետխորհրդական Վ. Գուլուզադեի արած այն հայտարարությունը, թե ադրբեջանական մի դասակ թուրքական գումարտակում ու Թուրքիայի հաշվին ՆԱՏՕ-ի խաղաղարար ուժերի կազմում ուղարկվելու է Կոսովո:

Ըստ BBC-ի Բաքվի թղթակցի, Գուլուզադեի այս, Ապշերոնյան թերակղզում ՆԱՏՕ-ի բազա տեղակայելու մասին ու համանման այլ հայտարարությունները տեղական քաղաքագետներից հոռետեսները համարում են մերկապարանոց եւ անիրատեսական:

Գործընկերներ ընտրելիս Ադրբեջանը առաջնահերթ է համարում Ղարաբաղի հարցը, եւ վերջերս Բաքուն բավականին թափանցիկ ակնարկներ է արել, թե լիովին հաշվի կառնի այն պետությունների ռազմավարական շահերը, որոնք կօգնեն Ադրբեջանին վերականգնելու իր տարածքային ամբողջականությունը:

Գուլուզադեի վերոհիշյալ հայտարարությունը մեկնաբանելու խնդրանքով BBC-ի թղթակիցը դիմել է ՀՀ արտգործնախարարին: Վ. Օսկանյանն ասել է, որ «Համագործակցություն հանուն խաղաղության» ծրագրի շրջանակներում (որին մասնակցում է նաեւ Հայաստանը) թույլատրելի է մասնակցությունը ՆԱՏՕ-ի խաղաղարար գործողություններին, եւ «դրանով Ադրբեջանը կբարձրացնի ՆԱՏՕ-ի հետ իր հարաբերությունների մակարդակը»: Մեկնաբանելով Ադրբեջանի ղեկավարության այն հայտարարությունը, թե Ռուսաստանի հետ Հայաստանի ռազմական պայմանագիրը ապակայունացնող դեր է խաղում Կովկասում, Օսկանյանը նշել է, որ այդ պայմանագիրը չի հակասում միջազգային իրավունքին, եւ ռուսական ռազմական հենակետի տեղակայումը Հայաստանում երաշխավորում է տարածաշրջանի կայունությունն ու անվտանգությունը:

Օսկանյանը նշել է, որ համապատասխան փաստաթղթերով բացառվում է ռուսական զորքերի մասնակցությունը հայ-ադրբեջանական հիպոթետիկ պատերազմում, «իսկ թուրքական զորքերի ներկայությունը Ադրբեջանում կարող է լրջորեն փոփոխել իրավիճակը», եզրակացրել է արտգործնախարարը:

ARMENPRESS

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ՍՐԱՀ

Արմենպրեսը կուսակցություններին, կազմակերպություններին միջոցառումներ անցկացնելու համար առաջարկում է իր

ՀԱՄԱՊԻՏԱՆԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ՍՐԱՀԸ,

որը հանդերձված է մամուլի ասուլիսների, հանդիպումների, շնորհանդեսների եւ այլնի անցկացման համար: Կարող եք օգտվել հարմարավետ դահլիճից, համակարգիչներից եւ միջազգային հեռախոսից, ֆաքսից, էլեկտրոնային փոստից եւ բարից:

Հասցեն՝ Իսահակյան 28, 1-ին հարկ:
Հեռ.՝ 526702
Ֆաքս՝ (3742) 151738, (8852) 525789

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ
ԽԱՉԲԱՌ
ՇԱԲԱԹՕՐՅԱ Ազգ-ում
Փորձեք լուծել
եւ արժեքավոր մրցանակը Ձերն է

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

5 մարտ

9.00 Հայլուր
9.20 Բարի լույս, Հայաստան
10.20 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
11.15 Գ/Ֆ «Կրկնակի պայթյուն»
12.40 «Մալենկի պրինց» անսամբլի համերգը
13.00 Հայլուր
13.15 Միասին («Միր»)
17.00 Հայլուր
17.20 «3-րդ ալիք» մանկական սրահ
18.00 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
19.00 Բժիշկ եւ հիվանդություն
19.20 Մայրաքաղաք
20.00 Հայլուր
20.30 1 լուր
20.45 Հեռուստակատալոգ
20.50 Դեմքեր
21.25 3-րդ ալիք
22.10 Գ/Ֆ «Մարդ, հպարտություն, վրեժ»
00.00 Հայլուր

09.00 Տոմար
11.00 Գ/Ֆ «Անհարմար կինը» (V մաս)
19.00 Մուլտծրագիր
19.30 Սուրհանդակ
19.45 Ընտանեկան ֆիլմ. Միհր Մկրտչյանը, Ռոլան Բիկովը «Այբոլիտ 66» կատակերգությունում
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Օլյայի օրագիրը
22.15 Կամ... կամ (կրկնություն)
23.05 Լուսնի հակառակ կողմը
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Անդորր
00.05 Արթուր Էլբակյանի հեղինակային «Ուրբաթ գիշեր բոլորովին քուն չունեմ» ծրագիրը (02.30 Սուրհանդակ)

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Ֆիլմ «Երկիրը ժամանակներից առաջ»
17.30 Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
19.00 Նորություններ
19.15 Ջենթլմեն շոու
19.45 Նվագիր, հարմոն սիրելի
20.15 Առողջություն
20.45 Հրաշքների դաշտ
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
20.00 Ժամանակ
22.50 Գ/Ֆ «Ամուսնալուծություն ամերիկյան ձեւով»
00.35 Գ/Ֆ «Վավերագրական հեքիաթ սիրո մասին»
01.30 Օրվա նորություն
01.45 Գ/Ֆ «Անգութ կինը»

РТР

8.00, 8.25, 9.00, 10.30 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.20 Բոլորի շուրթերին
8.45 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
9.15 Հազար ու մեկ օր
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.35 TV ակումբ
10.50 Ապրանքներ փոստով
11.00 «Սանտա Բարբարա»
11.45 Երաժշտություն, երաժշտություն...
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.30 Լուրեր
12.30 Սերիալ «Կյանքի ժանրումները»
13.30 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
14.30 Խանութ բազմոցի վրա
14.55 Անշարժ գույքի խանութ
15.30 Սերիալ «Իսկ դու ինձ սիրո՞ւմ ես»
16.20 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.10 Մուլտֆիլմ
17.25 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշտարակ
18.55 Մուլտֆիլմեր
19.45 Սերիալ «Մեղքեր»
20.30 Կրկնակի դիմանկար
21.40 Մանրամասներ
21.55 «Քաղաքիկ»
22.30 Կինոյի ժամ. Գ/Ֆ «Կին փնտրեք»
01.15 Հերթապահ բաժանմունք
02.00 Գ/Ֆ «Դափնիսը եւ Քլոյան»
03.45 Ապրանքներ փոստով
03.50 Խանութ բազմոցի վրա

«ՍՓՅՈՒՌ». ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ: Հեռախոսներ 569393, 581351

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1007. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության 3.03.1999. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@